

KRZYSZTOF R. PROKOP – GLIWICE

**DIARIO ORDINARIO ORAZ NOTIZIE RZYMSKICH DRUKARZY
CRACAS (CHRACAS) JAKO ŹRÓDŁO INFORMACJI DO DZIEJÓW
HIERARCHII KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO W RZECZYPOSPOLITEJ
OBOJGA NARODÓW U SCHYŁKU EPOKI STAROPOLSKIEJ**

W tomie 86 półrocznika *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne* zamieszczony został przez piszącego te słowa zbiór wypisów źródłowych, opatrzony tytułem *Wiadomości do biografii biskupów oraz opatów i księży z ziem Rzeczypospolitej Obojga Narodów z osiemnastowiecznej prasy warszawskiej doby saskiej i stanisławowskiej (1729-1795)*¹. Wskazano tam wówczas na okoliczność szczątkowego zachowania w rodzimych księgozbiorach historycznych i bibliotekach naukowych staropolskich periodyków (nie wspominając o drukach ulotnych), które na skutek nieszczęść losowych tudzież kataklizmów dziejowych – zwłaszcza z dwóch ostatnich stuleci – ulegały albo bezpowrotnemu zniszczeniu, albo przynajmniej rozproszeniu. Przed badaczami stoi tedy żmudne zadanie podjęcia prób odszukania w zagranicznych księżnicach czy kolekcjach archiwalnych egzemplarzy starodruków znanych jedynie z opisów lub wzmianek, przy czym dla nikogo nie stanowi chyba zaskoczenia, że największe nadzieje w owym względzie wiążą należy – jakkolwiek na chwilę obecną jest to wciąż jeszcze raczej „pieśń przyszłości” – ze zbiorami bibliotek i archiwów Rosji, a na dalszym planie także Białorusi (nie pomijając z oczywistych względów Ukrainy oraz Litwy).

To, o czym wyżej mowa, odnosi się do tych spośród druków staropolskich, których dziś w Polsce – w jej aktualnych granicach – nie ma. Jest wszakże druga, niezwykle istotna kategoria świadectw czy też zabytków z przeszłości, na które badacz rodzimych dziejów winien zwrócić uwagę, mianowicie *polonica* zawarte w wydawnictwach zagranicznych, drukach obcej proweniencji. Wszak w dobie nowożytnej, za czasów przedrozbiorowych, Rzeczpospolita Obojga Narodów stanowiła jeden z najważniejszych podmiotów na mapie politycznej Starego Kontynentu, przez niektórych określanej zgoła mianem europejskiego mocarstwa. Wy-

¹ K. R. Prokop, *Wiadomości do biografii biskupów oraz opatów i księży z ziem Rzeczypospolitej Obojga Narodów z osiemnastowiecznej prasy warszawskiej doby saskiej i stanisławowskiej (1729-1795)*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 86 (2006) s. 287-329.

darzenia rozgrywane się w tamtym okresie na ziemiach rozległego państwa polsko-litewskiego, w tym również te dotyczące życia kościelnego, czy w ogólności religijnego, niejednokrotnie tedy wzmiankowane były na łamach tytułów prasowych wydawanych w XVII- i XVIII-wiecznej Europie, pośród których przez długi czas prym wiodła *Gazette de France (La Gazette)*. Tymczasem po dziś dzień polski historyk czy prasoznawca nie dysponuje jakąkolwiek edycją *poloniców*, wyszukanych w tychże periodykach – choćby tylko w odniesieniu do jakiegoś wąskiego zakresu tematycznego. Nie inaczej rzecz przedstawia się w odniesieniu do zagadnień z dziejów Kościoła, skoro jednak pod tym kątem nie zostały przejrzone jak dotąd nawet staropolskie czasopisma, czegoż zatem oczekiwać, gdy idzie o tytuły rzadko albo zgoła w ogóle nie występujące w rodzimych bibliotekach naukowych i księgozbiorach historycznych. Do takich właśnie periodyków, których choćby niekompletnych serii próżno poszukiwać w Polsce, należą publikowane w papieskim Rzymie w XVIII i XIX w. *Diario Ordinario* oraz *Notizie*, wydawane przez drukarską rodzinę Cracas (Chracas). Tymże właśnie seriom (z ograniczeniem wszakże tylko do pierwszego ze wskazanych stuleci) oraz zagadnieniu obecności w nich świadectw odnoszących się do szczególnie bliskiej naszym zainteresowaniom badawczym problematyki prozopografii rodzimego episkopatu, poświęcony jest niniejszy przyczynek, łączący w sobie elementy opracowania z pogranicza dziejów dawnej książki i prasy oraz historii Kościoła z *quasi*-edycją źródłową, przynoszącą pewien wybór świadectw do biografistyki polskich biskupów. W pierwszej zatem kolejności zaprezentujemy poniżej określony zasób informacji o losach tudzież profilu tychże dwóch serii, przez niektórych traktowanych jako zgoła bliźniacze, a następnie, w drugiej części obecnej publikacji zamieścimy zaczerpnięte z wybranych roczników (czy też numerów) obu rzeczonych tytułów materiały, które same w sobie – niezależnie od kontekstu, w jakim są tu prezentowane – mogą okazać się przydatne dla badaczy dziejów Kościoła katolickiego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVIII w. Dodatkowy walor całości nadaje wspomniana już uprzednio okoliczność, że mamy do czynienia z periodykami nieobecnymi w rodzimych księgozbiorach historycznych i bibliotekach naukowych, a zatem nie chodziło w tym przypadku li tylko o sam trud wyszukania odnośnych świadectw, ale też dotarcia wprawdzie do owych wydawnictw, które zresztą w opracowaniach polskich historyków (pomijając tych spośród nich, którzy czynni byli przez dłuższy czas na obczyźnie) nie są w ogóle przywoływane i można zgoła odnieść wrażenie, że tylko nielicznym spośród owych badaczy nieobca była świadomość ich istnienia, a jedynie przeszkody natury obiektywnej uniemożliwiły im sięgnięcie do zawartych tamże świadectw. Zwrócenie uwagi na sam fakt istnienia rzeczonych periodyków i potrzebę gruntowniejszego zainteresowania się nimi pod kątem obecności w nich materiałów do dziejów Kościoła polskiego w XVIII i XIX w., stanowi zatem kolejny – kto wie, czy może nie szczególnie istotny – cel obecnej publikacji, co też uzasadnienia (i zarazem poniekąd usprawiedliwia) jej z jednej strony przyczynkarski charakter, z drugiej zaś do pewnego stopnia nietypową konstrukcję, łączącą w sobie – jak wcześniej wspomniano – *sui generis* opis bibliograficzny z *quasi*-edycją źródłową.

* * * * *

Nie tylko w znaczniejszych bibliotekach kościelnych o profilu naukowym, ale w każdej kurii diecezjalnej można napotkać na charakterystyczne ze względu na szatę edytorską wydawnictwo periodyczne Stolicy Apostolskiej *Annuario Pontificio*, ukazujące się co roku i będące *sui generis* schematyzmem (elenchusem) całego Kościoła katolickiego. Najobszerniejszy spośród działów tego rocznika zatytułowany jest *La Gerarchia Cattolica* i zawiera dane biograficzne, statystyczne oraz adresowe w odniesieniu do poszczególnych jednostek administracyjnych organizacji kościelnej na szczeblu Kościołów partykularnych, tudzież ich rządców – poczynając od papieża, poprzez kardynałów, patriarchów, arcybiskupów i biskupów, a na wikariuszach i prefektach apostolskich kończąc. *Annuario Pontificio* ukazuje się nieprzerwanie od roku 1912 (schyłek pontyfikatu św. Piusa X), przy czym począwszy od lat czterdziestych minionego stulecia aż po rok 1969 włącznie w kolejnych edycjach zamieszczano również – co zapewne wiadome jest osobom interesującym się heraldyką kościelną – wizerunki herbów kardynalskich (czarno-białe grafiki). Od r. 1970 praktyki tej – czego wypada żałować – zaniechano, poprzestając jedynie na barwnej reprodukcji herbu aktualnego następcy św. Piotra (tak samo zniknął od owego momentu dział *Stemmi dei Sommi Pontifici dal sec. XII ad oggi*, następujący niegdyś bezpośrednio po oficjalnym wykazie dotychczasowych papieży – *Serie dei Sommi Pontefici*)². Poniekąd też z roku na rok kolejne edycje owego oficjalnego rocznika papieskiego stawały się co raz obszerniejsze, który to fakt skłonił wydawców do zmodyfikowania i zwiększenia począwszy od Roku Jubileuszowego 2000 jego formatu. Nie ulega w każdym razie wątpliwości, że jest to tytuł szeroko znany w kręgach kościelnych, a i przez badaczy dziejów Kościoła wykorzystywany, choć w realiach polskich dotarcie do kompletnej serii roczników bynajmniej nie stanowi prostego zadania³.

Osoby sięgające po *Annuario Pontificio* – nawet jeśli są to zawodowi historycy – rzadko kiedy natomiast zdają sobie sprawę z bogatej i zarazem złożonej historii (oraz swego rodzaju „prehistorii”) tego wydawnictwa, którego geneza sięga daleko wstecz poza wspomniany wcześniej rok 1912. Mianowicie w latach 1872-1911, a więc po aneksji papieskiego dotąd Rzymu przez zjednoczone Królestwo Włoch, publikowany był rocznik *La Gerarchia Cattolica e la Famiglia Pontificia*, który zastąpił ukazujące się już uprzednio przez krótko, bo zaledwie w ciągu dekady 1860-1870, *Annuario Pontificio* (w r. 1871 nie wyszedł drukiem jakikolwiek tego rodzaju almanach papieski). Tytuł ów po raz pierwszy pojawił się właśnie w roku 1860, za pontyfikatu papieża bł. Piusa IX, zainicjowany w miejsce dwóch

² Na marginesie można tu odnotować, że barwne herby wszystkich purpuratów należących do Kolegium Kardynalskiego u schyłku pontyfikatu Jana Pawła II oraz na początku rządów Benedykta XVI zamieszczone zostały (w wysmakowanej szacie edytorskiej, na kredowym papierze) w *Annuario della Nobiltà Italiana. Nuova serie – Anno XXX*, red. A. Borell, t. 3, Toglio 2006, b.p. (*Stemmario dei Cardinali componenti il Sacro Collegio*).

³ Zob. literaturę wskazaną w następnym przypisie. Także „Folia Historica Cracoviensia” 7 (2000), s. 283-286 (tekst recenzyjny, pióra piszącego obecne słowa, odnoszący się do *Annuario Pontificio per l'anno 2000*).

innych wydawnictw, mianowicie *Gerarchia della Santa Chiesa Cattolica Apostolica Romana in tutto l'Orbe ed in ogni Rito con cenni storici* (zapoczątkowane w r. 1851 jako periodyk ogłaszany pod auspicjami Kamery Apostolskiej), oraz drugiego, o zdecydowanie krótszym tytule *Notizie per l'anno...*, mającego za sobą już bez mała półtora stulecia dziejów. Jemu właśnie zamierzamy poświęcić uwagę w dalszej części wywodów⁴.

Początek ukazywania się obu tytułowych wydawnictw, o których mowa w niniejszym przyczynku, a więc *Notizie* i *Diario Ordinario*, przypada na tenże sam rok 1716. Wówczas to prowadzący drukarnię usytuowaną obok rzymskiej kolegiaty San Marco al Corso bracia Giovanni Francesco i Luca Antonio Cracas vel Chracas uzyskali ze strony stosownych organów władz Państwa Kościelnego przywilej-licencję, na mocy której przystąpili do wydawania dwóch poniekąd dopełniających się nawzajem periodyków, te zaś z czasem nabrały charakteru edycji niejako urzędowych (analogicznie, jak to dziś ma miejsce w odniesieniu do rocznika *Annuario Pontificio* oraz dziennika *L'Osservatore Romano*, ukazującego się także – w innych wydaniach językowych – jako tygodnik, a jedynie po polsku jako miesięcznik). Mianowicie w kategoriach publikowanego raz do roku almanachu, zawierającego dane dotyczące pierwotnie samego tylko Państwa Kościelnego (zarówno jego władz, jak i dworu papieskiego tudzież hierarchii duchownej), pomyślane były *Notizie*, podczas gdy bieżące informacje, doniesienia o zaszłych zdarzeniach i dokonujących się zmianach, zawierać miało zaplanowane z kolei jako gazeta o regularnym czasie ukazywania się *Diario Ordinario*.

Pierwszy numer tego czasopisma wyszedł drukiem 5 VIII 1716 i nosił tytuł *Diario Ordinario d'Ungheria*, jako że sam zamiysł przystąpienia do publikowania owej gazety zrodził się w związku z toczoną na Węgrzech w latach 1716-1718 przez cesarza Karola VI (w sojuszu z Wenecją) wojną z sultaniem tureckim Ahmedem III, podczas której pierwszoplanową rolę – jako głównodowodzący – odegrał feldmarszałek Eugeniusz Sabaudzki, zwycięzca spod Petrowaradynu i zdobywca Belgradu, a zarazem członek tej właśnie dynastii, która później panowała nad zjednoczonymi Włochami. Do Kurii Rzymskiej regularnie napływały wiadomości o wydarzeniach owego konfliktu, stąd działający pod auspicjami władz Państwa Kościelnego drukarze Cracas (Chracas) mieli dostęp do bieżącego „serwisu informacyjnego” i stało się to dla nich okazją do zainicjowania przynoszącego realne korzyści materialne przedsięwzięcia edytorskiego. Zainteresowanie na gruncie rzymskim (ale nie tylko tam) tego rodzaju periodykiem okazało się najwidoczniej na tyle duże, a zysk z owego przedsięwzięcia, zasilający kieszeń wydawcy, na tyle znaczny, że po zaprzestaniu walk na Węgrzech i zakończeniu wojny

⁴ Odnośnie do historii wspomnianych tu wydawnictw zob. m.in. P. Ciprotti, *L'Annuario Pontificio (un secolo di storia)*, „Ecclesia”, 2 (1943) nr 3, s. 49-54; A. Petrani, *Annuario Pontificio*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. 1, Lublin 1973, kol. 633; N. Del Re, *Annuario Pontificio*, w: *Mondo Vaticano. Passato e presente*, red. N. Del Re, Città del Vaticano 1995, s. 65-66; tenże, *La Curia Romana. Lineamenti storico-giuridici*, Città del Vaticano 1998⁴, wg indeksu (*Annuario Pontificio*); W. M. Zarębczan, *Polacy w Watykanie. Instytucje i urzędy oraz Polacy w nich pracujący. Historia i współczesność*, Pelplin 2004, s. 39-40; *Annuario Pontificio per l'anno 2008*, Città del Vaticano 2008, s. 1883-1884 (*Note storiche*). Zob. również literaturę wskazaną w następnym przypisie.

z Turcją bynajmniej nie zaniechano publikowania rzeczony gazety, lecz od numeru z 12 X 1718 zmieniono jej tytuł na *Diario Ordinario*. Później wychodziła ona także jako *Diario di Avvisi*, gdy z kolei począwszy od 31 XII 1744 w jej ramach wyodrębniono podserie *Diario Estero* oraz właśnie *Diario Ordinario*. Nie są to zresztą wszystkie odmiany i warianty tytułu, pod jakim periodyk ów ukazywał się w ciągu kolejnych dziesięcioleci, stąd też przez współczesnych określany był – dla wygody – umownym mianem *Chracas* (*Cracas*), wziętym od nazwiska drukarza, którzy czasopismo to założyli. Tak samo wszakże mówiono i na wspomniane wcześniej *Notizie*, stąd też każdorazowo należy się upewnić, czy w danym przypadku pod nazwą *Chracas* (*Cracas*) kryje się *Diario*, czy też chodzi o almanach, w późniejszych publikacjach określany mianem *Notizie di Roma Annuali* (każdy numer czy też rocznik opatrzony był notką z informacją, że tytuł ów drukowany jest „in Roma, nella Stamperia Cracas, alla fine del Corso”)⁵.

Jak większość spośród ówczesnych gazet, ukazujących się w stolicach krajów europejskich czy innych znaczących ośrodkach kultury i nauki na Starym Kontynencie, także *Diario* zawierało doniesienia z różnych stron świata, stąd siłą rzeczy i w tym periodyku natrafić można na *polonica* – z początku bardzo rzadkie, z czasem jednak co raz liczniejsze. Jak najdalsi jesteśmy od tego, aby w ramach obecnej publikacji podejmować próbę choćby jakiegoś tylko częściowego ich zestawienia, bowiem jest to zadanie dopiero stojące przed rodzimymi badaczami, by owe informacje wyszukać i zarejestrować. Być może za jakiś czas przeprowadzenie tego rodzaju, tak czy inaczej żmudnej kwerendy, nie będzie łączyło się z nieodzowną koniecznością zagranicznych kwerend, jako że postępuje naprzód proces digitalizacji kolejnych numerów *Diario Ordinario* i ich przenoszenia na nośniki elektroniczne, którego to przedsięwzięcia podjęła się rzymska Biblioteka Casanatense, istniejąca od r. 1701 i aktualnie pozostająca w gestii włoskiego Ministerstwa Kultury (*Ministero per i Beni e le Attività Culturali*), umieszczając też na swojej stronie internetowej, w postaci ogólnodostępnej, dotychczas zdigitalizowane roczniki owej gazety – na ten moment za lata 1716-1758 (<http://cracas.casanatense.it/>). Dlatego poniżej jedynie dla przykładu zamieszczamy kilkanaście wybranych notek czy relacji z rozmaitych numerów ukazującego się w XVIII-wiecznym Rzymie periodyku, zawierających świadectwa do szeroko pojętych ówczesnych dziejów kościelnych Rzeczypospolitej Obojga Narodów (pogrubieniem wyróżniono imiona i nazwiska tych właśnie osób, które z rozmaitych względów obecne są na kartach historii Kościoła polskiego).

Diario Ordinario, R. 1724, nr 1082 (z 8 VII 1724), s. 3-4 – „Domenica, 2 Luglio [...] La stessa mattina, nella Veneranda Chiesa di S. Ignazio, de' Padri Gesu-

⁵ O drukarzach *Cracas* vel *Chracas* i obu zapoczątkowanych przez nich seriach zob. m.in. G. Moroni, *Dizionario di erudizione storico-ecclesiastica da S. Pietro sino ai nostri giorni*, t. 20, Venezia 1843, s. 13-31; t. 48, Venezia 1848, s. 126-129; *Enciclopedia Italiana*, t. 11, Roma 1931, s. 769; O. Majolo Molinari, *La stampa periodica Romana dell'ottocento*, t. 1, Roma 1963, s. 269-270 (nr 496-497), 295 (nr 544), 296-297 (nr 546); t. 2, Roma 1963, s. 647 (nr 1136); *Catalogo dei periodici esistenti in biblioteche di Roma*, Roma 1985, s. 504-505, 942. Także literatura wskazana w poprzednim przypisie.

iti, l'Eminentissimo Signor Cardinale Paulucci, vescovo di Porto, segretario di Stato di Nostro Signore e vicario di Roma, consagrò Monsignor **Camillo Merlini da Forli** [w *latach 1728-1738 nuncjusz apostolski w Rzeczypospolitej Obojga Narodów*], segretario della Cifra di Sua Santità, in arcivescovo d'Iconio in partibus, Monsignor Niccolò Abbati da Trani in vescovo di Carinola, suffraganeo di Capua, e Monsignor Fra Giacomo Maria Frizzo dell'Ordine de' Predicatori, Veneziano, in vescovo di Concordio, suffraganeo del patriarcato d'Aquilea, essendo stati gli due vescovi assistenti, Monsignor Prospero Marefoschi, arcivescovo di Cesarea, e Monsignor Tommaso Cervini, arcivescovo di Nicomedia⁶.

Diario Ordinario, R. 1726, nr 1430 (z 5 X 1726), s. 3 – “Roma, 5. Ottobre. In data degli 26. Settembre. [...] La Santità di Nostro Signore, Domenica mattina, nella Cappella Paolina del Quirinale, consagrò in vescovo di Troia Monsignor Giovanni Pietro Faccolli, ed in vescovo di Cambisopoli Monsignor **Luca Cristoforo Wielewieski**; e furono gli assistenti: Monsignor Finy, arcivescovo di Damasco, e Monsignor Santa Maria, vescovo di Cirene⁷”.

Diario Ordinario, R. 1728, nr 1762 (z 20 XI 1728), s. 5-6 – “Lunedì mattina, nel Palazzo Vaticano della Santità di Nostro Signore, si tenne il concistorio segreto, nel quale [...] propose la Chiesa Vescovile di Marocco nelle parti degl'infedeli per il Signore Abbate **Domenico Sienenski**, Lituano [*sic*], decano di Gnesna e canonico di Cracovia in Polonia”.

Diario Ordinario, R. 1732, nr 2375 (z 22 X 1732), s. 5 – „[Varsavia]. Il di 7. del corrente il segretario della Corona Signor [**Martino**] **Zaluski** fu da Monsignor Paolucci, nunzio pontificio, consagrato in vescovo suffraganeo di Plocco; avendo avuti per assistenti li vescovi di Plocco e di Luceoria. Qual funzione fu fatta con molta solennità, e coll'assistenza de' principali magnati del Regno qui esistenti”.

Diario Ordinario, R. 1737, nr 3060 (z 15 III 1737), s. 12 – „Posnania, 17. Febraro. [...] La consagrazione di Monsignor [**Giuseppe**] **Kiersky**, nostro vescovo suffraganeo, segui Domenica colle solite ceremonie in questa Chiesa Cattedrale, statavi fatta pontificalmente da Monsignore nostro vescovo, assistito dalli vescovi suffraganei di Cuiavia e di Culma, coll'intervento di numerosi prelati e di moltissima nobiltà”.

Diario Ordinario, R. 1754, nr 5700 (z 26 I 1754), s. 10-11 – „In quella stessa mattina [= 20 I 1754] nella Chiesa di S. Ignazio l'Eminentissimo Feroni vi consagrò in arcivescovo di Metelin in partibus Monsignor **Niccolò Serra**, dichiarato da Sua Santità nunzio in Polonia; ed i due vescovi assistenti a detta

⁶ Zob. także *Diario Ordinario* R. 1763 nr 7170 (z 18 VI 1763), s. 3-4 (gdzie o zgonie kardynała Camillo Paolucci-Merliniego).

⁷ Zacerpnięte z *Diario Ordinario* dane na temat sakr biskupich, udzielanych osobiście przez papieża w Wiecznym Mieście, spożytkował już niegdyś w cytowanym wcześniej dziele encyklopedycznym *Dizionario di erudizione storico-ecclesiastica* Gaetano Moroni (zob. *Indice generale alfabetico delle materie del Dizionario di erudizione storico-ecclesiastica* [...], t. 2, Venezia 1878, s. 339-341).

consagrazione furono: Monsignor Santamaria, vescovo di Cirene, e Monsignor Lascaris, vescovo di Zenopoli [...]”.

Diario Ordinario, R. 1760, nr 6651 (z 23 II 1763), s. 4-5 – „Domenica di Quinquagesima, 17. Febraro, Sua Beatitudine, nel suo Palazzo Apostolico Quirinale, consagrò in arcivescovo di Patrasso in partibus Monsignor Francesco Caraffa di Traietto, dichiarato nunzio a Venezia, in arcivescovo di Colosso in partibus Monsignor Pietro Pamphily, già Colonna, nunzio a Parigi, in arcivescovo di Nicea in partibus Monsignor Cesare Alberico Lucini, nunzio a Colonia, ed in arcivescovo di Efeso in partibus Monsignor **Antonio Eugenio Visconti**, nunzio a Polonia. Li vescovi assistenti a dette consagrazioni furono Monsignor Filippo Giosia Caucci, patriarca di Costantinopoli, e Monsignor Giuseppe Locatelli, arcivescovo di Cartagine in partibus, nunzio a Napoli, quali ambedue erano stati parimente consagrati dalla Santità Sua la Domenica di Settuagesima 3. del corrente; e terminata la funzione sagra, il sopradetto Monsignor Caraffa, come il primo ad esser stato consagrato, fece alla Santità Sua il dovuto ringraziamento, al che la Santità Sua medesima rispose con un fervoroso colloquio”⁸.

Diario Ordinario, R. 1763, nr 7236 (z 19 XI 1763), s. 4-5 – „Trovandosi già da qualche tempo in Roma Monsignor **Martino Zaluski**, Polacco, vescovo di Drasa in partibus e suffraganeo del vescovo di Plocko in Polonia, decano della cattedrale della detta città di Plocko, e preposito nella collegiata di Pultusk, primicerio di Cracovia, preposito mitrato da Lask, abate commendatario di Suleiow, e stato già per più anni segretario di tutto il Regno; venuto in questa Dominante con la santa intenzione di vestir l’abito della Compagna di Gesù, in detto giorno di Sabato passato 12. del corrente Novembre dimise nelle mani della Santità di Nostro Signore detto suo vescovato e suffraganeato, e la sera del medesimo giorno nella Chiesa di S. Andrea della Casa del Noviziato de’ PP. Gesuiti, adempi il suo pio desiderio con vestir l’abito della Compagna di Gesù, datogli dal Reverendissimo Padre Generale colle cerimonie accostumate, ed alla presenza di altri de suoi Religiosi qualificati a quali spetta l’intervenire per tal funzione”.

Diario Ordinario, R. 1767, nr 7725 (z 3 I 1767), s. 9-10 – Domenica 28. Dicembre, festa dei SS. Innocenti, Sua Santità nella Cappella del suo Palazzo Apostolico Quirinale consagrò in arcivescovo di Petra in partibus Monsignor Francesco Saverio de Zelada, segretario della Congregazione del Concilio, in arcivescovo di Ancira in partibus Monsignor **Angelo Maria Durini**, dichiarato nunzio apostolica in Polonia, ed in vescovo di Miletopoli, similmente nelle parti degl’ infedeli, Monsignor Olivario le Bon, destinato coadiutore cum futura successione di Monsignor vescovo Tabracense, vicario apostolico nel Regno di Siam nell’Indie Orientali, essendo stati dalla Santità Sua prescelti per vescovi assistenti alla detta sagra funzione Monsignor Borghese, arcivescovo

⁸ Zob. także *Diario Ordinario*, R. 1788, nr 1376 (z 8 III 1788), s. 11-13 (gdzie o zgonie kardynała Antonio Marii Viscontiego).

di Teodosia e maestro di Camera della Santità Sua, e Monsignor Reali, arcivescovo di Atene e prefetto delle Cerimonie Pontificie”.

Diario Ordinario, R. 1772, nr 8344 (z 15 II 1772), s. 4-6 – „Domenica 9. Febraro nella regia chiesa di S. Stanislao, della Nazione Polacca, nobilmente apparata di damaschi e velluti cremisi, l’Eminentissimo Signor Cardinale Pallavicini, segretario di Stato, fece la funzione di consagrare in arcivescovo di Berito Monsignor **Giuseppe Garampi**, canonico della patriarcale Basilica di San Pietro in Vaticano, e segretario della Cifra di Nostro Signore. A detta consacrazione i due vescovi assistenti furono: Monsignore Caraffa di Trajetto, arcivescovo di Patraso, e Monsignor de Zelada, arcivescovo di Petra. Terminata la funzione, il sopra lodato Eminentissimo Pallavicini in detta mattina volle dare un lauto e splendido pranzo, nel quale nulla mancò, che non appagasse l’animo grande e signorile di Sua Eminenza, essendovi intervenuti gli Eminentissimi Signori Cardinali Giovanni Francesco Albani, Spinola, Calini, Borghese e Giovanni Battista Rezzonico, il novello arcivescovo, li due arcivescovi assistenti, il Signor Alvise Tiepolo, cavaliere ambasciatore di Venezia, il Signor Marchese Antici, ministro del Re di Polonia, ed altra primaria nobiltà e prelatura, in tutti 36. di tavola. Il medesimo porporato segnalando vieppiù la propria munificenza e la sua particolare stima verso il novello arcivescovo, lo ha eziandio ornato di un generosissimo e magnifico regalo, consistente in un servizio completo di vasellame per la capella del nominato prelado, di argento dorato, lavorato con un disegno di ottimo gusto, e con eguale ricchezza, e con lo stemma gentilizio del prelado medesimo in ogni pezzo, fatto espressamente lavorare qui in Roma a questo fine”.

Diario Ordinario, R. 1775, nr 76 (z 23 IX 1775), s. 6-7 – „Tre consacrazioni di vescovi si fecero Domenica mattina 17. corrente. La prima fu fatta dall’Eminentissimo Signor Cardinale Carlo Rezzonico nella chiesa collegiata di San Marco, che vi consagro in arcivescovo di Calcedonia in partibus Monsignor **Giovanni Andrea Archetti**, nunzio apostolico in Polonia; essendo stati li due vescovi assistenti: Monsignor Orazio Mattei, arcivescovo di Colossi, e Monsignor Contesini, arcivescovo di Atene [...]”⁹.

Diario Ordinario, R. 1784, nr 994 (z 10 VII 1784), s. 10-11 – „Domenica mattina, 4. del corrente, l’Eminentissimo Signor Cardinale Colonna, vicario di Sua Santità, si trasferi alla Chiesa de’ SS. XII. Apostoli de’ PP. Minori Conventuali, ed ivi con la prescritte formalità fece la funzione di consagrare in arcivescovo di Teodosia, o sia Caffa [...], Monsignor **Ferdinando Maria Saluzzo**, destinato nunzio apostolico alla Corte di Polonia, ed alla medesima furono i due vescovi assistenti, i Monsignori Volpi, arcivescovo di Neocesarea, e Orazio Mattei, arcivescovo di Colossi [...]”.

Diario Ordinario, R. 1793, nr 1960 (z 12 X 1793), s. 14-15 – „Domenica mattina l’Eminentissimo Signor Cardinale Valenti Gonzaga si condusse in abito e tre-

⁹ Zob. również *Diario Ordinario, R. 1775, nr 100 (z 16 XII 1775), s. 10-17* (gdzie o śmierci w tymże samym roku 1775 innego spośród hierarchów przynależących do pocztu nuncjuszy apostolskich w przedrozbiorowej Rzeczypospolitej Obojga Narodów, kardynała Fabrizio Serbelloniego).

no alla Chiesa de' SS. Ambrogio e Carlo al Corso della Nazione Milanese, ove con le prescritte formalità fece la consacrazione di Monsignor **Lorenzo Litta**, arcivescovo di Tebe, eletto nuovo nunzio in Polonia, essendo stati i due vescovi assistenti: Monsignor Carlo Crivelli, arcivescovo di Patraso, e Monsignor de Conti Guida di Bagno, arcivescovo di Mira [...]

Nietrudno zauważyć, że w większości mamy tu do czynienia ze świadectwami odnoszącymi się przede wszystkim do tych wydarzeń, które miały miejsce w Wiecznym Mieście, a nie w odległej – z rzymskiej perspektywy – Polsce i na Litwie. Są one jednak poprzez to tym cenniejsze dla polskiego badacza rodzimych dziejów Kościoła, jako że o faktach, które rozgrywały się w Gdańsku, Krakowie, Lwowie, Poznaniu, Warszawie czy Wilnie, znajdzie on informacje w tutejszej prasie, w której za to większość spośród zdarzeń odnotowanych w *Diario Ordinario* nie jest w ogóle wzmiankowana. Przed badaczami stoi zatem zadanie zarejestrowania XVIII- i XIX-wiecznych *poloniców*, obecnych w tymże rzymskim wydawnictwie periodycznym, przy czym choćby pewne pojęcie, jak bardzo różnorodne świadectwazróżnaitychdziedzinzyciamoznatanżenapotkać, daje skądinąd z pewnością nie zasługująca na miano wzorcowej włoska edycja *Chracas Diario Ordinario (di Roma). Sunto di notizie e indici*¹⁰, której wydawca w sposób bardzo dowolny przeprowadził selekcję materiału przezeń odnotowanego i zarazem streszczonego¹¹.

Pod różnorakimi tytułami i ze zmieniającą się częstotliwością *Diario* ukazywało się nieprzerwanie do sierpnia 1716 r. aż po schyłek roku 1798, a konkretnie do połowy grudnia tr. Wówczas to, w związku z wydarzeniami doby wojen napoleońskich i sytuacją, w jakiej znalazło się Państwo Kościelne, periodyk ów, jako oficjalna gazeta rządowa, zastąpiony został w okresie od 15 XII 1798 do 5 X 1799 przez *Monitore della Repubblica Romana*. Był to zresztą dopiero początek rozmaitych trudności i przeszkód, jakie w latach 1798-1814 stawały na drodze ku kontynuowaniu wydawania mającego za sobą wówczas już tak długą historię czasopisma, powszechnie znanego pod mianem *Cracas* (po roku 1798 zanikł wcześniejszy podział na *Diario Estero* i *Diario Ordinario*). Nazwa ta utrzymała się zresztą i w XIX w., choć wspomniana wcześniej oficyna wydawnicza przy kolegiacie San Marco al Corso od dawna należała wtedy do kogo innego. Wspólny interes, jaki początkowo prowadzili bracia Giovanni Francesco, będący drukarzem, i Luca Antonio, który wykonywał prace o charakterze redakcyjnym, przejęła córka tego ostatniego, Caterina Cracas *vel* Chracas, i kontynuowała wydawanie obu serii aż do swej śmierci w wieku 80 lat w r. 1771, przy czym, w dziesięć lat później, papieski przywilej na dalsze realizowanie tego przedsięwzięcia otrzymał 28 VIII 1781, spokrewniony z tamtą rodziną, Vincenzo Pilucchi, a z kolei 10 II 1816 analogiczną licencję (po wymarciu tym razem Pilucchich) uzyskał pochodzący z Imoli Michele Ajani, któremu jeszcze w r. 1814 przypadło w udziale

¹⁰ *Chracas Diario Ordinario (di Roma). Sunto di notizie e indici*, oprac. [P. Mancini], t. 1: (1718-1736), Roma 2002; t. 2: (1737-1776), Roma 2002; t. 3: (1777-1800), Roma 1999.

¹¹ Zob. dla przykładu j.w., t. 3, s. 4-5 (gdzie o poświęceniu w r. 1777 kościoła św. Stanisława w Rzymie z udziałem m.in. patriarchy Jerzego Lascarisa).

wznowić wydawanie zawieszono od 6 VII 1809 *Diario di Roma* (taką ostatecznie nazwę gazeta owa przyjęła 29 VI 1808, a więc na niedługo przez ponowną przerwą w jej wydawaniu). Począwszy od roku 1815 zaczął też być publikowany suplement zatytułowany *Notizie del Giorno* (już wcześniej zresztą wychodziły *Supplementi vari* – tyle, że miały one charakter nieregularny, tu zaś chodziło o stały suplement), który – podobnie, jak samo *Diario* – ukazywał się do początku r. 1848. Wtedy to, decyzją papieża bł. Piusa IX, zarówno *Diario di Roma*, jak i *Notizie del Giorno*, przestały wychodzić, a zastąpił je nowy tytuł – *Gazzetta di Roma*, którego pierwszy numer ukazał się 17 I 1848 (już w roku następnym, po proklamowaniu w Rzymie efemerycznej republiki, zastąpiony na krótko przez *Il Monitore*). Wreszcie z datą 1 VII 1861 wyszedł drukiem pierwszy numer publikowanego po dziś dzień jako oficjalny periodyk Stolicy Apostolskiej dziennika *L'Osservatore Romano*, przy czym zarówno w tym ostatnim, jak i we wspomnianym wcześniej czasopiśmie *Gazzetta di Roma*, również można natrafić na rozmaite *polonica* (mamy tu na myśli okres przed odrodzeniem państwa polskiego w r. 1918), które tak samo należałoby wyszukać i zarejestrować na użytek rodzimych badaczy (wcześniejsze roczniki *L'Osservatore Romano*, mianowicie za okres 1 VII 1861 – 31 XII 1996, od pewnego czasu dostępne są w postaci zdigitalizowanej, jakkolwiek – przynajmniej dotychczas – nie do darmowego wykorzystywania *via internet*, lecz do nabycia za kwotę przeszło 2000 € za komplet roczników)¹².

¹² Zob. wyżej literaturę wskazaną w przyp. 4 i 5. Co się tyczy z kolei sygnalizowanej obecności poloniców w obu tych tytułach czasopism, dla ilustracji trzy przykłady, odnoszące się do sakr polskich biskupów: *Giornale di Roma*, R. 1855, nr 2 (z 3 I 1855), s. 5: „Sua Eminenza Reverendissima il Signor Cardinale Fransoni, prefetto della Sacra Congregazione di Propaganda, il prima dell'anno, sacro alla Circoncisione di Nostri Signore, si condusse in treno alla Veneranda Chiesa di S. Claudio de' Borgognoni, ove coll'assistenza di Monsignor Cullen, arcivescovo di Dublin, e di Monsignor Grant, vescovo di Southwark, consagrò Monsignor **Francesco Stefanowitz**, eletto vescovo titolare Samosatense e deputato suffraganeo all'arcivescovo di Posnania. Assisterettero alla solenne cerimonia non solo il clero addetto a quella chiesa, ma grande copia de' fedeli, fra cui si distinguevano molti illustrissimi personaggi forastieri e romani”; *Giornale di Roma*, R. 1862, nr 243 (z 24 X 1862), s. 973: „Domenica, 19. da questo mese, in S. Maria dell'Anima, della Nazione Teutonica, l'Eminentissimo e Reverendissimo Signor Cardinale di Reisach, visitatore apostolico di quella chiesa, consagrò vescovo Monsignor **Antonio Galecki**, dalla Santità di Nostro Signore nel concistorio dei 25. trascoro Settembre preconizzato alla Sede in Amatunta in partibus. Per tal circostanza l'Eminentissimo Porporato si portò a quella chiesa in treno nobile, e vi fu ricevuto da Monsignor Gessner, rettore, e dai sacerdoti tedeschi che là officiano. L'Eminentissimo compì la sacra cerimonia coll'assistenza degl' Illustrissimi e Reverendissimi Monsignore Nobili-Vitelleschi, arcivescovo di Seleuzia, e Monsignore Celesia, dei Benedettini-Cassinensi, vescovo di Patti. Sua Eccellenza il Signor Barone de Bach, ambasciatore straordinario e plenipotenziario di Sua Maestà Imperiale [e] Regia Austriaca con tutti gli adetti all'Imperiale-Reale Ambasciata Austriaca, nonchè molti prelati e distinti personaggi, assisterono alla sacra augusta funzione”; *L'Osservatore Romano*, R. 1886, nr 69 (z 27 III 1886), s. [3]: „Cronaca cittadina. Consacrazione. Ieri [sic] alle 8 antemeridiana Sua Eminenza Reverendissima il Signor Cardinale Miecislao Ledochowski, nella Chiesa di S. Giovanni Canzio, appartenente al Pontificio Collegio Polacco, ha consagrato l'Illustrissimo e Reverendissimo Monsignore Kniaz [**Giovanni**] de Kozielsko **Puzyna**, nominato per Breve vescovo titolare di Menfi, destinato aussiliare di Leopoli in Galizia nella Polonia Austriaca. Vescovi assistenti erano gl'Illustrissimi e Reverendissimi Monsignori Schönborn, arcivescovo di Praga, e Sembratowicz, arcivescovo di

* * * * *

W dotychczasowych dywagacjach więcej uwagi poświęcono periodykowi *Diario Ordinario* (*Diario di Roma*), jako że zgoła nie sposób było w sposób paralelny pisać o obu zapoczątkowanych w roku 1716 przez drukarzy *Cracas* (*Chracas*) seriach, gdyż – choć poniekąd „bliźniacze” – dalece one różnią się względem siebie w punktach zgoła najistotniejszych. O tym zresztą mowa była już uprzednio, jasno bowiem zostało wyartykułowane, że w jednym przypadku mamy do czynienia z relacjonującą w miarę na bieżąco rozgrywające się wydarzenia gazetą, w drugim natomiast z wydawanym na każdy kolejny rok almanachem, zawierającym dane przede wszystkim o obsadzie poszczególnych godności i urzędów. Choć zainicjowane w r. 1716 jako seria stanowiąca pewną nowość, *Notizie* nie były bynajmniej czymś całkowicie nowatorskim i wcześniej niespotykanym, gdy idzie o zamysł – również na gruncie Wiecznego Miasta. W owym kontekście wystarczy przywołać ukazujące się jeszcze od schyłku lat dwudziestych XVII w. urzędowe spisy oficjalistów Kurii Rzymskiej, których zbiorczą reedycję, użyteczną dla badacza dziejów Stolicy Apostolskiej w czasach nowożytnych, przygotował przed kilkunastu laty Christoph Weber¹³. Powracając wszakże do interesujących nas almanachów *Cracas* (*Chracas*), publikowane były one rokrocznie w latach 1716-1859, po czym w r. 1860 po raz pierwszy wydane zostało – właśnie w ich miejsce – *Annuario Pontificio*. Powyższa informacja o corocznych edycjach wymaga wszakże pewnego dopowiedzenia, jako że ze względu na rozmaite wydarzenia dziejowe, których nie miejsce tu w sposób detaliczny omawiać, nigdy drukiem nie wyszły następujące roczniki rzeczonego periodyku: 1799, 1800, 1804, 1805, 1809, 1810, 1811, 1812, 1813, 1814, 1815, 1816, 1817, 1831, 1849 i 1850 (z kolei w latach 1802-1803 miast *Notizii* ukazywało się *Elenco degli Eminentissimi Signori Cardinali, delle Congregazioni e Tribunali e della Famiglia Pontificia*). W każdym razie dla okresu 1716-1798 badacz dysponuje kompletem kolejnych wydań owego almanachu, przy czym ten akurat tytuł dotychczas nie doczekał się digitalizacji. W sytuacji, kiedy – o czym na wstępie – w polskich księgozbiorach historycznych i bibliotekach naukowych na ów rocznik urzędowy Państwa Kościelnego w praktyce w ogóle nie sposób się natknąć, tym większe zainteresowanie badaczy może rodzić kwestia obecności tamże *poloniców*.

Leopoli. La sacra funzione era assistata dagli alunni del Collegio Polacco. Erano presenti Sua Eccellenza il Conte Paar, ambasciatore d'Austria-Ungheria presso la Santa Sede, molti Monsignori e distintissimi personaggi specialmente dalla Polonia. Dopo la sacra funzione tutti gli invitati, passati nelle magnifiche sale del Collegio, ornate a festa per la circostanza, presentarono le loro felicitazioni e gli auguri più cordiali al novello vescovo”. Zob. również relację z rzymskiej sakry **Adama Stefana Sapięhy**, dopełnionej 17 XII 1911 w Kaplicy Sykstyńskiej na Watykanie osobiście przez papieża św. Piusa X, w *L'Osservatore Romano*, R. 1911, nr 348 (z 18 XII 1911), s. [3], spożytkowaną już przez piszącego te słowa w przyczynku: K. R. Prokop, *Dziewięćdziesięciolecie konsekracji biskupiej kardynała Adama Stefana Sapięhy*, „Alma Mater”, 37 (2002) s. 31-32.

¹³ C. Weber, *Die ältesten päpstlichen Staatshandbücher. Elenchus Congregationum, Tribunalium et Collegiorum Urbis 1629-1714*, Rom-Freiburg-Wien 1991.

W pierwszych edycjach, to jest z drugiej i trzeciej dekady XVIII w., nie ma takowych w ogóle, jako że pierwotnie *Notizie* zawierały dane (pomijając zagadnienie struktur Kurii Rzymskiej) o obsadzie biskupstw z obszaru wyłącznie Państwa Kościelnego oraz krajów przyległych (i to tylko w pewnym wyborze). Dopiero począwszy od lat trzydziestych rzonego stulecia pojawiają się tamże nazwy niektórych diecezji z obszaru rozległej Rzeczypospolitej Obojga Narodów wraz z nazwiskami ich pasterzy oraz mniej lub bardziej precyzyjnymi datami z ich *curriculum vitae*. Z czasem owa precyzja się zwiększa, podobnie jak przybywa też uwzględnionych stolic biskupich tudzież zaczynają być odnotowywani przedstawiciele episkopatu tytularnego. Tego rodzaju pełniejszy zasób danych stwierdzamy już nawet dla lat czterdziestych XVIII w., zaś w drugiej połowie rzonego stulecia, nie wspominając o kolejnym, stanowił on zgoła standard, przy czym obok biskupstw obrządku łacińskiego zaczęły być też uwzględniane diecezje obrządków wschodnich. Przy tych drugich szczegółowość informacji, gdy chodzi o daty z *curriculum vitae* ich pasterzy, przez cały wiek XVIII była mniejsza, aniżeli w przypadku przedstawicieli hierarchii łacińskiej, co stanowi dodatkową wskazówkę – o charakterze pośrednim, niemniej istotną – w przedmiocie źródła czy też źródeł pochodzenia widniejących w *Notiziach* danych (o czym dalej). Przede wszystkim trzeba wszakże wpierw wskazać, jakiego rodzaju są to dane.

Najpełniejsza postać notki o pojedynczej jednostce administracji terytorialnej Kościoła katolickiego zawierała w owym almanachu w pierwszej kolejności jej nazwę – ze wskazaniem następnie na kraj (*Polonia*) oraz prowincję historyczną w jego obrębie (np. *Curlandia, Masovia, Polesia, Russia Rossa, Wolinia*, itd., przy czym po pierwszym rozbiórce Polski pojawiły się tego rodzaju nowe określenia z zakresu geografii politycznej, jak chociażby *Polonia Austriaca*), a dalej namiastkę biogramu rządcy konkretnej diecezji. Prócz imienia (imion) i nazwiska, przy którym z zasady nie umieszczano przysługujących ewentualnie któremuś z hierarchów tytułów arystokratycznych, skrupulatnie odnotowywano przynależność (jeśli tylko zachodziła tego rodzaju sytuacja) do zakonu lub zgromadzenia zakonnego, a dalej podawane było miejsce urodzenia, przy którym zawsze wskazywano, o terytorium której spośród diecezji chodzi. Po tym następowała z kolei data uzyskania prowizji papieskiej na daną stolicę biskupią, przy czym każdorazowo chodziło o aktualnie zajmowane biskupstwo, zaś w przypadku translacji wskazywano jedynie, z której innej stolicy ona nastąpiła, lecz daty prekonizacji na tamtą poprzednią już nie odnotowywano (w jej poszukiwaniu badacz musi tedy sięgnąć do wcześniejszych edycji tego almanachu). W konkretnych przypadkach pojawiają się w owych notkach również pewne dodatkowe dane, wzbogacające naszą wiedzę o *curriculum vitae* zajmującego określoną stolicę biskupią hierarchy, związane np. z piastowaniem funkcji koadiutora, rezygnacją z godności, przejściem z jednej sufraganii na inną, itp. Jest to zatem kwestionariusz znany i ze współczesnych wydań *Annuario Pontificio*, jakkolwiek w zamieszczanych tam aktualnie notkach biograficznych o biskupach znajdujemy nadto dokładne daty przyjęcia święceń kapłańskich oraz sakry biskupiej, co w *Notiziach* nigdy nie było odnotowywane.

Tego rodzaju danych bardzo często brakuje w odniesieniu do XVIII w. dla hierarchii unickiej, co pozostaje w ścisłym związku z jednej strony z odmienną wówczas procedurą obsadzania biskupstw obrządku wschodniego, a z drugiej z zasygnalizowaną już tu kwestią źródła pochodzenia zamieszczonych w almanachu informacji, co zresztą jedno z drugim się łączy. Nietrudno mianowicie dostrzec, że – podobnie, jak to ma miejsce dziś w odniesieniu do *Annuario Pontificio* – są to dane oficjalne, zaczerpnięte ze źródeł urzędowych Kurii Rzymskiej, w tym zwłaszcza z akt tzw. procesów informacyjnych, poprzedzających promocję konkretnego duchownego na biskupstwo. Stamtąd właśnie czerpano wiedzę o dacie i miejscu narodzin osoby, przy czym na podstawie dość licznych przypadków można skonstatować, że nie przywiązywano większej wagi do tego, czy rzeczywiście chodziło o dzień przyjścia na świat, czy też przyjęcia chrztu, z czym zresztą dla tamtych czasów mamy wcale często do czynienia. W *Notiziach* tego rodzaju rozróżnienia nie stosowano, stąd nie należy się dziwić, jeśli konfrontacja z innymi źródłami wykaże, że podana w almanachu data dzienna narodzin hierarchy w rzeczywistości odnosi do momentu jego ochrzczenia. Tak czy inaczej zawsze jednak jest to już jakiś „punkt odniesienia” – zwłaszcza w tych przypadkach, gdzie na innej podstawie trudno choćby tylko w przybliżeniu określić wiek danego członka episkopatu.

Druga kwestia, o której w omawianym obecnie kontekście należy wspomnieć, odnosi się do informacji w przedmiocie miejsca narodzin. Jak już wcześniej wspomniano, wiedzę na ów temat czerpano z akt tzw. procesów informacyjnych kandydatów na biskupstwo, do której to, jakby nie było poufnej kategorii źródeł urzędowych, przechowywanych w Kurii Rzymskiej, wydawcy *Notizii* bezpośredniego dostępu z pewnością nie mieli, skoro jednak almanach ów posiadał od samego początku ukazywania się charakter wydawnictwa co najmniej na w połę urzędowego, publikowanego pod auspicjami władz Państwa Kościelnego, stosowna podstawa źródłowa – co roku aktualizowana – bez wątpienia była im dostarczana. Z tym wiąże się również zagadnienie mocno nieraz zniekształconych brzmień nazw geograficznych (niekiedy też i samych nazwisk hierarchów, podczas gdy imiona podawane były we włoskim brzmieniu), bowiem sięgnięcie przez badacza bezpośrednio do akt owych biskupich procesów informacyjnych pozwala zorientować się, że już na tym etapie ulegały one niejednokrotnie wypaczeniu (dla Włochów zatrudnionych w charakterze notariuszy czy pisarzy w ramach personelu poszczególnych nuncjatur, a tym bardziej w samej Kurii Rzymskiej, nazwy osobowe i geograficzne w językach słowiańskich stanowiły spore nieraz wyzwanie i bywały przez nich zniekształcane – zresztą musieli je odczytywać z rękopisów o różnym stopniu wyrazistości pisma). Jeśli zatem już w aktach procesu dana nazwa mogła nie do końca odpowiadać rzeczywistemu brzmieniu, to kolejne okazje do jej „wypaczenia” nadarzało wprawdzie sporządzenie „wyciągów” z akt poszczególnych procesów z informacjami niezbędnymi do zamieszczenia w *Notiziach*, a następnie składanie tekstu do druku, stwarzające sposobność do zaistnienia nawet niezamierzonych literówek. W rezultacie mało które spośród nazw miejscowości, wskazanych jako miejsca przyjścia na świat poszczególnych hierarchów Kościoła z ziem ówczesnego państwa polsko-litewskiego, nasuwają przy lekturze

jednoznaczne skojarzenia, a niektóre przysparzają zgoła trudności przy próbie ich skorygowania. Mimo powyższego i w tym przypadku mamy jednak do czynienia z jakimś już punktem odniesienia, który daje sposobność „zmierzenia się” z interesującą badacza kwestią.

Stosownie do poczynionej wcześniej zapowiedzi, i tu zatem nie omieszkamy zegzemplifikować zasygnalizowanej problematyki obecności *poloniców* w rzeczonyj serii wydawniczej rzymskich drukarzy Cracas (Chracas) w odniesieniu do XVIII w. Mijałoby się wszakże z celem czynić to w sposób analogiczny, jak w przypadku *Diario Ordinario*, to znaczy przytoczenia kilku lub kilkunastu wybranych cytatów, bowiem *de facto* nie ma tu czego cytować, skoro chodzi o schematycznie ujęte, lapidarne notki biograficzne, nie zaś o tekst o charakterze narracyjnym. Zdecydowano się zatem w nieco inny sposób ukazać czytelnikowi niniejszego opracowania użyteczność omawianej serii pod kątem badań nad dziejami Kościoła katolickiego w XVIII-wiecznej Rzeczypospolitej Obojga Narodów, a w szczególności jego hierarchii. Przejrzano mianowicie dwadzieścia roczników rzeczonego almanachu z przedziału lat 1724-1807 (w odstępach mniej więcej pięcioletnich) i wynotowano z nich dane na temat ówczesnego episkopatu polsko-litewskiego, po czym materiał ów usystematyzowano z przyporządkowaniem do poszczególnych nazwisk. Owe przejrane roczniki, to – wyliczając w kolejności chronologicznej: 1724, 1729, 1734, 1739, 1744, 1749, 1753, 1755, 1760, 1765, 1767, 1772, 1777, 1782, 1787, 1794, 1795, 1798, 1806 i 1807¹⁴. W dwóch pierwszych spośród wymienionych nie natrafiono na jakiegokolwiek *polonica* w dziale poświęconym diecezjom i ich obsadzie, poza który to dział w zasadzie nie wykarczano, gdyż jedynie w przypadku obdarzonego w roku 1737 purpurą kardynalską biskupa krakowskiego Jana Aleksandra Lipskiego jego osoba odnotowana jest niezależnie w wykazach członków Kolegium Kardynalskiego. By zaś ukazać czytelnikowi, czy sięgnięcie do *Notizii* cokolwiek rzeczywiście wnosi do dostępnego nam zasobu wiedzy w rzeczonyj materii, do każdej postaci przyporządkowany został przypis, w którym wskazano, jakie spośród owych danych znaleźć można w trzech «podstawowych» zbiorach not biograficznych ówczesnego episkopatu, zawartych w opracowaniach Z. Szostkiewicza, K. Doli i P. Niteckiego¹⁵. Spośród

¹⁴ *Notizie per l'anno 1724*, Roma 1724; *Notizie per l'anno 1729*, Roma 1729; *Notizie per l'anno 1734*, Roma 1734; *Notizie per l'anno 1739*, Roma 1739; *Notizie per l'anno bissestile 1744*, Roma 1744; *Notizie per l'anno 1749*, Roma 1749; *Notizie per l'anno 1753*, Roma 1753; *Notizie per l'anno 1755*, Roma 1755; *Notizie per l'anno 1760*, Roma 1760; *Notizie per l'anno 1765*, Roma 1765; *Notizie per l'anno 1767*, Roma 1767; *Notizie per l'anno bissestile 1772*, Roma 1772; *Notizie per l'anno 1777*, Roma 1777; *Notizie per l'anno 1782*, Roma 1782; *Notizie per l'anno 1787*, Roma 1787; *Notizie per l'anno 1794*, Roma 1794; *Notizie per l'anno 1795*, Roma 1795; *Notizie per l'anno 1798*, Roma 1798; *Notizie per l'anno 1806*, Roma 1806; *Notizie per l'anno 1807*, Roma 1807.

¹⁵ Z. Szostkiewicz, *Katalog biskupów obrz[ądku] łac[ińskiego] przedrozbiorowej Polski*, w: *Sacrum Poloniae millennium. Rozprawy – Szkice – Materiały historyczne*, t. 1, Rzym 1954, s. 391-608 [dalej: Szostkiewicz]; K. Dola, *Katalog arcybiskupów i biskupów rezydencjalnych metropolii i diecezji polskich obrz[ądku] rzymskokatolickiego do czasów współczesnych*, w: *Historia Kościoła w Polsce*, t. 2: 1764-1945, cz. 2: 1918-1945, red. B. Kumor, Z. Obertyński, Poznań-Warszawa 1979, s. 255-303 [dalej: Dola (I)]; tenże, *Katalog arcybiskupów i biskupów rezydencjalnych eparchii polskich obrz[ądku] grecko-unickiego od unii brzeskiej (1596) do roku 1945*, w: *Historia Kościoła w Pol-*

wymienionych autorów tylko pierwszy korzystał z almanachów Cracas (Chracas), co wiąże się z faktem, iż jego opracowanie zostało przygotowane i wydane właśnie w Wiecznym Mieście, a zatem komplet owej nieobecnej w polskich księgozbiorach serii był „pod ręką”. Tak też w publikacji Z. Szostkiewicza stosunkowo niewiele danych brakuje spośród tych, które można znaleźć w *Notiziach*. W owym kontekście tym bardziej zaskakuje *in minus* edycja P. Niteckiego, obecnie najpopularniejsza z punktu widzenia niefachowców «źródło» podstawowych informacji o członkach polskiego episkopatu na przestrzeni wieków, który to autor, mogąc bez przeszkód spożytkować wiadomości zawarte u poprzednika i pomnożyć je oraz skonfrontować z narosłą literaturą przedmiotu, dla epoki staropolskiej zasób danych zubożył w stosunku do publikacji Z. Szostkiewicza, stąd wielu spośród dat urodzin biskupów występujących w *Notiziach* nie znajdziemy u P. Niteckiego. W owym kontekście poniższe zestawienie nabiera tedy dodatkowego waloru, niejako przywracając do obiegu naukowego dane niegdyś już przynajmniej po części w nim obecne – zwłaszcza, że uwzględnieni zostali również hierarchowie unicy. W ich przypadku mamy wszakże do czynienia z mniej precyzyjnymi danymi, bowiem odmienny tryb obsadzania stolic biskupich obrządku wschodniego (do pewnego momentu w stosunku do wysuniętych na nie kandydatów nie przeprowadzano analogicznych, jak w odniesieniu do ich kolegów obrządku łacińskiego, procesów informacyjnych w nuncjaturze apostolskiej) warunkował pewną ubogość danych, jakie docierały do Kurii Rzymskiej na temat tychże hierarchów, do których też początkowo nie odnosiła się cała procedura związana z koniecznością uzyskania prekonizacji.

Dla uniknięcia zbędnej rozwlekłości i ograniczenia nieuniknionej w tym przypadku monotoności, w poniższych notkach zastosowano system skrótów, który obowiązuje też w przyporządkowanych do nich przypisach¹⁶. Zdecydowano się nadto pozostawić w pierwotnym brzmieniu, zachowując pisownię oryginału, widniejące w *Notiziach* nazwy miejsc urodzin poszczególnych hierarchów (rządców diecezji unickich wyróżniono kursywą), całkowicie rezygnując z ich objaśniania, co w przypadku tak znacznej liczby postaci z jednej strony stanowiło by wszak zadanie czasochłonne i żmudne, z drugiej zaś nadmiernie rozrósłby się przez to aparat przypisów. Każdy z autorów, zajmujący się biografią konkretnego biskupa,

sce, t. 2: 1764-1945, cz. 2: 1918-1945, s. 304-311 [dalej cyt.: Dola (II)]; P. Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce w latach 965-1999. Słownik biograficzny*, Warszawa 2000 [dalej: Nitecki]. W kolejnych przypisach wskazano nadto na zestawienie Z. Obertyńskiego, *Katalog unickich arcybiskupów ormiańskich w Polsce*, [w:] *Historia Kościoła w Polsce*, t. 2: 1764-1945, cz. 2: 1918-1945, red. B. Kumor, Z. Obertyński, Poznań-Warszawa 1979, s. 312 [dalej: Obertyński].

¹⁶ Zastosowano następujące skróty (por.: Dola (I), s. 256; Dola (II), s. 304): archidiec. = archidiecezja; diec. = diecezja; el. = elekcja kanoniczna; gr.-kat. = grecko-katolicki; ingr. = ingres; koad. = koadiutor; kons. = konsekracja; metrop. = metropolita; nom. = nominacja; obj. = kanoniczne objęcie diecezji; obj. ord. = objęcie diecezji przez dotychczasowego koadiutora; orm.-kat. = ormiańsko-katolicki; post. = postulacja przez kapitułę; prekon. = prekonizacja; rez. = rezygnacja; s. reg. = suplika królewska przedstawiająca Stolicy Apostolskiej kandydata; sufr. = sufragan; transl. = translacja; transl. ret. = translacja z zatrzymaniem dotychczasowego biskupstwa; ur. = urodzony; usun. = usunięty; zm. = zmarły.

zapewne bez trudu władny będzie przeprowadzić poprawną identyfikację miejscowości, zaś widniejąca poniżej forma zaczerpnięta z *Notizii* posłuży mu jako punkt odniesienia. O źródle zaistniałych w owej materii zniekształceń mowa była już uprzednio, gdzie też wspomniano o potrzebie ostrożności, gdy chodzi o stopień pewności podawanych w owym almanachu dat urodzin, gdyż z jednej strony i tu mogły wkraść się jakieś omyłki czy przeinaczenia, z drugiej zaś w wielu przypadkach mamy do czynienia z dniem otrzymania sakramentu chrztu, nie zaś przyjścia na świat, które wprawdzie mogą niekiedy się pokrywać, niemniej częściej jednak tak nie jest.

* * * * *

Angiellowicz Antoni gr.-kat. (Przemyśl – Sambor) – ur. w archidiec. lwowskiej 15 IV 1759, ustanowiony biskupem 14 II 1796 (*Notizie 1798, s. 111*)¹⁷

Augustynowicz Jakub orm.-kat. (Lwów) – ur. *Leopoli* w roku 1703 *vel* 1709, rządy objął jako uprzednio koadiutor w styczniu 1752 roku (*Notizie 1753, s. 178; Notizie 1755, s. 182; Notizie 1760, s. 174; Notizie 1765, s. 191; Notizie 1782, s. 183*)¹⁸

Bajer Andrzej (Chelmża) – ur. *Pytzinki* w diec. krakowskiej 12 I 1712, prekon. 12 II 1759 (*Notizie 1760, s. 159; Notizie 1765, s. 174*)¹⁹

Benislawski Jan (*Gardara*) – ur. w diec. inflanckiej, prekon. 3 II 1784 (*Notizie 1787, s. 166; Notizie 1794, s. 99; Notizie 1795, s. 100; Notizie 1798, s. 99*)²⁰

Betański Antoni Waław (*Troas [Troade]* – Przemyśl) – ur. *Praga* 13 VI 1711, prekon. 2 IV 1781 (*Notizie 1782, s. 214*)²¹

Bielanski Piotr gr.-kat. (Lwów – Kamieniec Podolski) – ustanowiony biskupem w roku 1782 (*Notizie 1787, s. 158; Notizie 1794, s. 92; Notizie 1795, s. 94; Notizie 1798, s. 93*)²²

Bukaty Tadeusz Józef (*Thespieae [Tespia]*) – ur. *Komaryski* w diec. wileńskiej 5 VIII 1740, prekon. 24 VII 1786 (*Notizie 1787, s. 199; Notizie 1794, s. 114; Notizie 1795, s. 115; Notizie 1798, s. 114*)²³

¹⁷ Dola (II), s. 309 nr 11 (Przemyśl: nom. 6 VII 1795, kons. 14 II 1796, transl. do Lwowa 16 III 1808).

¹⁸ Obertyński, s. 312 nr 6 (Lwów: prekon. koad. 11 II 1737, kons. 5 V 1737, obj. 20 III 1752, zm. przed 29 XI 1783).

¹⁹ Szostkiewicz, s. 409 (ur. 12 I 1712, mianowany biskupem chełmińskim 17 X 1758, zatwierdzony przez papieża 12 II 1759); Dola (I), s. 260 nr 49 (Chelmża: nom. 17 X 1758, el. XI 1758, prekon. 12 II 1759, ingr. 29 IX 1759, zm. 31 I 1785); Nitecki, kol. 15 (ur. 12 I 1712, prekon. 12 II 1759).

²⁰ Nitecki, kol. 25 (ur. 16 VII 1736, prekon. biskupem tytularnym Gadara w 1783 roku, sakrę przyjął 8 II 1784).

²¹ Dola (I), s. 291 nr 54 (Przemyśl: nom. 5 VIII 1780, prekon. koad. 2 IV 1781, obj. ord. 3 III 1783, zm. 21 I 1786); Nitecki, kol. 29 (ur. 1714, prekon. 2 IV 1781).

²² Dola (II), s. 307 nr 5 (Lwów: nom. 30 X 1779, kons. IX 1781, zm. 29 V 1798).

²³ Szostkiewicz, s. 422 (ur. 5 VIII 1740, biskup tytularny tespieński 24 VII 1786); Nitecki, kol. 44 (ur. 5 VIII 1740, prekon. 24 VII 1786).

- Bulhak Jozafat** bazylianin, gr.-kat. (Pińsk – Turów) – ustanowiony koadiutorem z tytułem biskupa turowskiego w grudniu 1788 roku (*Notizie 1795, s. 109; Notizie 1798, s. 108*)²⁴
- Butrymowicz Adrian** bazylianin, gr.-kat. (*Calamata*) – prekon. w marcu 1792 roku (*Notizie 1794, s. 99; Notizie 1795, s. 100-101; Notizie 1798, s. 99*)
- Chomiński Michał** (*Elusa [Elusia]*) – ur. *Wistomz* w diec. wileńskiej 23 III 1730, prekon. 5 VIII 1765 (*Notizie 1767, s. 245-246*)²⁵
- Chyczewski Marcin** (*Torone*) – ur. *Daniszoritz* w diec. płockiej 11 XI 1725, prekon. 30 III 1789 (*Notizie 1794, s. 80*)²⁶
- Cieciszewski Kasper** (*Theveste* – Kijów – Łuck – Żytomierz – Mohylów) – ur. *Wolitz* w diec. poznańskiej 12 I 1745, prekon. 29 V 1775, biskupem kijowskim został jako uprzednio koadiutor 7 VIII 1784, transl. z Kijowa do Łucka i Żytomierza 16 XII 1798 (*Notizie 1782, s. 180; Notizie 1787, s. 155; Notizie 1794, s. 90; Notizie 1795, s. 92; Notizie 1798, s. 91; Notizie 1806, s. 146; Notizie 1807, s. 151*)²⁷
- Czapski Walenty Aleksander** cysters (Przemyśl – Włocławek) – ur. w diec. włocławskiej w roku 1683, prekon. 11 II 1737, transl. z Przemyśla do Włocławka 20 XII 1741 (*Notizie 1739, s. 152; Notizie 1744, s. 193; Notizie 1749, s. 158*)²⁸
- Czartoryski Teodor** (Poznań) – ur. w diec. wrocławskiej w roku 1709, prekon. 19 XII 1738 (*Notizie 1739, s. 152; Notizie 1744, s. 222; Notizie 1749, s. 195; Notizie 1753, s. 203; Notizie 1755, s. 208; Notizie 1760, s. 202; Notizie 1765, s. 220*)²⁹
- Dembowski Antoni Sebastian** (Płock – Włocławek) – ur. w diec. płockiej w roku 1673, prekon. 6 V 1737, transl. z Płocka do Włocławka 18 XII 1752 (*Notizie*

²⁴ Dola (II), s. 308 nr 14 (Pińsk: nom. koad. 1787, prekon. koad. 24 IV 1787, kons. 26 X 1790, nom. do Włodzimierza 8 I 1799); por. s. 306 nr 3.

²⁵ Szostkiewicz, s. 424 (ur. 1729, suft. żmudzki 5 VIII 1765); Nitecki, kol. 51 (ur. 1729, prekon. 5 VIII 1765).

²⁶ Szostkiewicz, s. 426 (ur. 11 XI 1725, prekon. 30 III 1789); Nitecki, kol. 55 (ur. ok. 1725, prekon. 30 III 1789).

²⁷ Szostkiewicz, s. 426 (ur. 1745, prekon. biskupem Tebasty 29 V 1775, ingr. do katedry odbył 16 VII 1785); Dola (I), s. 271 nr 39 (Kijów: nom. 13 III 1775, prekon. koad. 29 V 1775, obj. ord. 8 VIII 1784, transl. do Łucka-Żytomierza 17 XI 1798), 280 nr 44 (Łuck-Żytomierz: transl. z Kijowa 17 XI 1798, ingr. 26 IX 1798, transl. do Mohylowa 23 VI 1828), 282 nr 2 (Mohylów: nom. 12 III 1827, transl. z Łucka 23 VI 1828, zm. 28 IV 1831); Nitecki, kol. 55-56 (ur. 1745, prekon. 29 V 1775, rządy w diec. kijowskiej objął 8 VIII 1784, na biskupstwo łuckie przeniesiony 17 XI 1798, arcybiskupem mohylowskim mianowany 23 VI 1828).

²⁸ Szostkiewicz, s. 429 (ur. 1683, prowizję otrzymał 11 II 1737, przeniesiony do Włocławka 20 XII 1741); Dola (I), s. 291 nr 48 (Przemyśl: nom. 1734, prekon. 11 II 1736, obj. 8 VII 1737, transl. do Włocławka 20 XII 1741), 300 nr 58 (Włocławek: s. reg. 2 V 1741, transl. z Przemyśla 20 XII 1741, obj. 21 III 1742, zm. 4 III 1751); Nitecki, kol. 62-63 (ur. 1683, prowizję papieską otrzymał 11 II 1737, przeniesiony do Włocławka 20 XII 1741).

²⁹ Szostkiewicz, s. 430 (ur. 1708, prekon. biskupem poznańskim 26 I 1739); Dola (I), s. 288 nr 71 (Poznań: s. reg. 29 X 1738, prekon. 26 I 1739, obj. 16 III 1739, zm. 1 III 1768); Nitecki, kol. 64 (ur. 1704, prekon. 21 I 1739).

- 1739, s. 151; *Notizie* 1744, s. 205; *Notizie* 1749, s. 193-194; *Notizie* 1753, s. 163; *Notizie* 1755, s. 167; *Notizie* 1760, s. 159)³⁰
- Dembowski Jan** (*Lambaesis*) – ur. *Izupetz* w diec. płockiej 2 I 1701/1705, prekon. 24 IX 1759 (*Notizie* 1760, s. 218; *Notizie* 1765, s. 236; *Notizie* 1777, s. 229; *Notizie* 1782, s. 231; *Notizie* 1787, s. 194)³¹
- Dembowski Jan Mikołaj** (*Drasus* – Kamieniec Podolski) – ur. w diec. płockiej 14 XII 1729, prekon. 11 IX 1775, transl. z biskupstwa tytularnego *Drasus* do Kamieńca Podolskiego 16 X 1798 (*Notizie* 1787, s. 134; *Notizie* 1794, s. 71; *Notizie* 1795, s. 73; *Notizie* 1798, s. 73; *Notizie* 1806, s. 125; *Notizie* 1807, s. 130)³²
- Dembowski Mikołaj** (Kamieniec Podolski) – ur. w diec. płockiej w roku 1700, prekon. 9 VII 1742 (*Notizie* 1744, s. 183; *Notizie* 1749, s. 147; *Notizie* 1753, s. 151; *Notizie* 1755, s. 155)³³
- Dłuski Ignacy** (*Hebron* [*Ebron*]) – ur. *Kumow* w diec. krakowskiej 4 XI 1724, prekon. 1 VI 1778 (*Notizie* 1782, s. 230; *Notizie* 1787, s. 194; *Notizie* 1794, s. 71; *Notizie* 1795, s. 73; *Notizie* 1798, s. 73; *Notizie* 1806, s. 125; *Notizie* 1807, s. 130)³⁴
- Dobiński Krzysztof** (*Serra* [*Serre*]) – ur. w diec. krakowskiej w roku 1708, prekon. 27 VI 1738 (*Notizie* 1755, s. 223; *Notizie* 1760, s. 219; *Notizie* 1765, s. 237)³⁵
- Dowgiałło (Zawisza-Dowgiałło) Franciszek Kazimierz** (*Euroea* [*Evara*]) – ur. w diec. żmudzkiej, prekon. 13 IV 1744 (*Notizie* 1749, s. 207; *Notizie* 1753, s. 218; *Notizie* 1755, s. 224; *Notizie* 1760, s. 220; *Notizie* 1765, s. 238)³⁶
- Gadomski Wojciech Józef** (*Benda*) – ur. *Grahow Klesacze* w diec. płockiej 21 IV 1720, prekon. 23 IX 1782 (*Notizie* 1787, s. 198)³⁷

³⁰ Szostkiewicz, s. 433 (ur. 2 II 1682, prekon. 6 V 1737); *Dola* (I), s. 285 nr 62 (Płock: s, reg. 3 I 1736, prekon. 11 III 1737, ingr. 6 V 1738, transl. do Włocławka 18 XII 1752), 300 nr 59 (nom. 6 VI 1752, transl. z Płocka 18 XII 1752, ingr. 16 IV 1753, zm. 20 IX 1763); *Nitecki*, kol. 72 (ur. 1 II 1682, prekon. 6 V 1737, przeniesiony do Włocławka 18 XII 1752).

³¹ Szostkiewicz, s. 433 (ur. ok. 1700, prekon. 24 IX 1759); *Nitecki*, kol. 73 (ur. ok. 1700, prekon. 24 IX 1759).

³² Szostkiewicz, s. 434 (ur. 14 XII 1729, prekon. 11 IX 1775); *Dola* (I), s. 268 nr 46 (Kamieniec Podolski: nom. 13 III 1775, prekon. koad. 11 IX 1775, obj. ord. latem 1798, usunięty X 1798, zm. 13 IX 1809); *Nitecki*, kol. 73 (ur. 1729, prekon. 11 IX 1775, rządy w diec. mógł objąć dopiero w 1798 roku).

³³ Szostkiewicz, s. 434 (ur. ?, nominację na biskupa kamienieckiego otrzymał 1 XI 1741, prekon. 9 VII 1742); *Dola* (I), s. 268 nr 44 (Kamieniec Podolski: s. reg. 13 IX 1741, prekon. 25 V 1742, ingr. 29 VI 1743, zm. 9 XI 1757); *Nitecki*, kol. 73 (ur. ok. 1680, prekon. 9 VII 1742).

³⁴ Szostkiewicz, s. 436 (ur. ?, prowizję papieską otrzymał 1 VI 1778); *Nitecki*, kol. 76 (ur. 1724, prekon. 1 VI 1778).

³⁵ Szostkiewicz, s. 436 (ur. ?, zatwierdzony przez Stolicę Apostolską 27 VI 1738); *Nitecki*, kol. 78 (ur. 1695, prekon. 27 VI 1738).

³⁶ Szostkiewicz, s. 439 (ur. ?, prowizję otrzymał 13 IV 1744); *Nitecki*, kol. 81 (ur. 9 I 1702, mianowany na urząd 13 IV 1744).

³⁷ Szostkiewicz, s. 449 (ur. 21 IV 1720, prowizję otrzymał 23 IX 1782); *Nitecki*, kol. 107 (ur. 21 IV 1720, prekon. 23 IX 1782).

- Garnysz Maciej** (*Laranda* – Chełm/Krasnystaw) – ur. *Skomlinek vel Skamlinek* w diec. plockiej 13 III 1740, prekon. 18 XII 1775, transl. z biskupstwa tytularnego Laranda do Chełma/Krasnegostawu 10 XII 1781 (*Notizie 1777, s. 229; Notizie 1787, s. 138*)³⁸
- Gawroński Andrzej** (Kraków) – ur. *Szezuitz* w diec. krakowskiej 29 XI 1740, prekon. 24 IX 1804 (*Notizie 1806, s. 132; Notizie 1807, s. 137*)³⁹
- Giedroyć Józef** (*Orthosias [Ortosia]* – Miedniki) – ur. *Giedojctz* w diec. wileńskiej 24 VII 1754, prekon. 11 IV 1791 (*Notizie 1794, s. 114; Notizie 1795, s. 115; Notizie 1798, s. 114*)⁴⁰
- Giedroyć Stefan** (*Uranopolis* – Wenden – Miedniki) – ur. w diec. wileńskiej 2 II 1730, prekon. 22 VIII 1763, transl. z Wenden do Miednik 30 III 1778 (*Notizie 1765, s. 234; Notizie 1782, s. 220; Notizie 1787, s. 186; Notizie 1794, s. 114; Notizie 1795, s. 115; Notizie 1798, s. 114*)⁴¹
- Główniewski Arseniusz** bazylianin, gr.-kat. (Włodzmiierz – Brześć) – ustanowiony koadiutorem z tytułem biskupa brzeskiego 24 VIII 1791 (*Notizie 1795, s. 128; Notizie 1798, s. 127*)⁴²
- Golaszewski Antoni** (Przemyśl) – ur. *Golasza* w diec. łuckiej 14 VI 1745, prekon. 24 VII 1786 (*Notizie 1787, s. 181; Notizie 1794, s. 110; Notizie 1795, s. 111; Notizie 1798, s. 111*)⁴³
- Górski Ludwik** pijar (*Caesaropolis*) – ur. *Ruezmirowa* w diec. krakowskiej 29 IV 1725, prekon. 17 IX 1781 (*Notizie 1782, s. 231; Notizie 1787, s. 194-195; Notizie 1794, s. 80; Notizie 1795, s. 81-82; Notizie 1798, s. 81; Notizie 1806, s. 133; Notizie 1807, s. 138*)⁴⁴
- Grabowski Adam Stanisław** (*Nilopolis* – Chełmża – Włocławek – Warmia) – ur. w archidiec. gnieźnieńskiej w roku 1702, transl. z biskupstwa tytularnego Nilopolis do Chełmży 27 IX 1736, transl. z Włocławka na Warmię 18 IX 1741

³⁸ Szostkiewicz, s. 450 (ur. 13 III 1740, biskupem tytularnym larandańskim mianowany 18 XII 1775); Dola (I), s. 259 nr 44 (Chełm: prekon. 10 XII 1781, zm. 6 X 1790); Nitecki, kol. 109 (ur. 13 III 1740, prekon. 18 XII 1775, biskup chełmski 10 XII 1781).

³⁹ Dola (I), s. 273 nr 66 (Kraków: nom. 30 VIII 1803, prekon. 24 IX 1804, ingr. 5 V 1805, zm. 7 IV 1813); Nitecki, kol. 110 (ur. 30 XI 1740, prekon. 24 IX 1804).

⁴⁰ Szostkiewicz, s. 455 (ur. 24 VII 1764, koad. żmudzki 11 IV 1791); Dola (I), s. 282 nr 35 (Miedniki: nom. 4 XII 1790, prekon. koad. 11 IV 1791, obj. ord. 13 V 1802, zm. 17 VII 1838); Nitecki, kol. 116 (ur. 24 VII 1754, prekon. 11 IV 1791, rządy w diecezji objął 13 V 1802).

⁴¹ Szostkiewicz, s. 455 (ur. ?, od 22 VIII 1763 sufr. białoruski, 22 IV 1765 został biskupem inflanckim, a 30 III 1778 żmudzki); Dola (I), s. 266 nr 16 (Inflanty: s. reg. 10 XII 1764, prekon. 22 IV 1765, transl. do Miednik 30 III 1778), 281-282 nr 34 (Miedniki: s. reg. 14 II 1778, transl. z Inflant 30 III 1778, ingr. 12 VII 1778, zm. 13 V 1802); Nitecki, kol. 115-116 (ur. 2 II 1730, prekon. 22 VIII 1763, na biskupstwo inflanckie przeniesiony 22 IV 1765).

⁴² Dola (II), s. 311 (Włodzmiierz – brak).

⁴³ Dola (I), s. 291 nr 55 (Przemyśl: nom. 18 IV 1786, prekon. 24 VII 1786, kons. 15 X 1786, obj. 30 X 1786, zm. 25 IV 1824); Nitecki, kol. 123 (ur. 13 VI 1745, prekon. 24 VII 1786).

⁴⁴ Szostkiewicz, s. 459 (ur. 29 IV 1725, prowizję otrzymał 17 IX 1781); Nitecki, kol. 129 (ur. 29 IV 1725, prekon. 17 IX 1781).

- (*Notizie 1739, s. 132; Notizie 1744, s. 239; Notizie 1749, s. 217; Notizie 1753, s. 229-230; Notizie 1755, s. 236; Notizie 1760, s. 233; Notizie 1765, s. 252*)⁴⁵
- Gzowski Franciszek Ludwik** (*Thespieae [Tespia]*) – ur. *Jurevitz* w diec. wileńskiej 14 X 1732, prekon. 23 IX 1782 (*Notizie 1787, s. 201; Notizie 1794, s. 128; Notizie 1795, s. 127*)⁴⁶
- Hohenzollern Karol** (*Dibona – Chełmża – Warmia*) – ur. *Friburg Brisgow* w diec. *Costanza* 25 VII 1732, biskupem chełmińskim został jako uprzednio koadiutor 31 I 1785, transl. z Chełmży na Warmię 18 XII 1795 (*Notizie 1787, s. 144-145; Notizie 1794, s. 81; Notizie 1795, s. 82; Notizie 1798, s. 128*)⁴⁷
- Horbacki Gedeon** bazylianin, gr.-kat. (Pińsk – Turów – Kijów – Halicz) – ur. w archidiec. połockiej, w województwie mścisławskim, ustanowiony koadiutorem metropolity – z zachowaniem godności biskupa pińskiego i turowskiego – 10 VI 1781 (*Notizie 1782, s. 181*)⁴⁸
- Horbacki Joachim** bazylianin, gr.-kat. (Pińsk – Turów) – biskupem ustanowiony w roku 1784 (*Notizie 1795, s. 109; Notizie 1798, s. 108*)⁴⁹
- Hrebnicki Florian** gr.-kat. (Połock – Kijów – Halicz) – metropolita kijowski od 16 XII 1748 (*Notizie 1749, s. 170; Notizie 1753, s. 176; Notizie 1755, s. 180; Notizie 1760, s. 172*)⁵⁰
- Hylzen (de Eclis) Jerzy** (Smoleńsk) – ur. *Scuntkaim* w diec. warmińskiej 6 XII 1696, prekon. 10 V 1745 (*Notizie 1749, s. 204; Notizie 1753, s. 213; Notizie 1755, s. 219; Notizie 1760, s. 214; Notizie 1765, s. 232*)⁵¹

⁴⁵ Szostkiewicz, s. 460 (ur. 3 IX 1698, sufr. poznański 17 IV 1733, biskup chełmiński 27 IX 1736, biskup włocławski 15 VI 1739, biskup warmiński 18 IX 1741); Dola (I), s. 260 nr 46 (Chełmża: prekon. 26 IX 1736, ingr. 1738, transl. do Włocławka 15 VII 1739), 300 nr 57 (Włocławek: s. reg. 12 I 1739, transl. z Chełmży 22 VI 1739, obj. 22 X 1739, transl. na Warmię 18 IX 1741), 296 nr 37 (Warmia: nom. przed 29 III 1741, post. 14 IV 1741, transl. z Włocławka 18 IX 1741, ingr. 8 X 1741, zm. 15 XII 1766); Nitecki, kol. 130-131 (ur. 3 IX 1698, prekon. 22 VI 1733, transl. na biskupstwo chełmińskie 26 IX 1736, na biskupstwo włocławskie 15 VII 1739, na biskupstwo warmińskie 18 IX 1741).

⁴⁶ Szostkiewicz, s. 451 (Franciszek Ludwik Gazowski [*sic!*], ur. 14 X 1732, prowizję papieską otrzymał 23 IX 1782); Nitecki, kol. 138 (ur. 14 X 1732, prekon. 23 IX 1782).

⁴⁷ Szostkiewicz, s. 467 (ur. 25 VII 1732, 20 VII 1778 otrzymał prowizję na koad. chełmińskiego, rządy objął 2 III 1785, na Warmię przeniesiony 18 XII 1795); Dola (I), s. 261 nr 50 (Chełmża: prekon. koad. 20 VII 1778, kons. 4 X 1778, obj. ord. 2 III 1785, transl. na Warmię 18 XII 1795), 296 nr 39 (Warmia: transl. z Chełmży 18 XII 1795, zm. 11 VIII 1803); Nitecki, kol. 150 (ur. 1732, prekon. 20 VII 1778, rządy w diec. objął 2 III 1785, przeniesiony na biskupstwo warmińskie 18 XII 1795).

⁴⁸ Dola (II), s. 308 nr 13 (Pińsk: koad. IV 1766, obj. ord. 1769, zm. przed 10 VII 1784); por. s. 306 (Kijów – brak).

⁴⁹ Dola (II), s. 308 (Pińsk – brak).

⁵⁰ Dola (II), s. 306 nr 12 (Kijów: nom. 5 I 1748, prekon. 16 XII 1748, zm. 18 VII 1762), 308 nr 9 (Połock: nom. 1715(?), transl. ret. do Kijowa 16 XII 1748).

⁵¹ Szostkiewicz, s. 469 (ur. 6 XII 1696, biskupem został 10 V 1745); Dola (I), s. 293 nr 15 (Smoleńsk: nom. 3 IX 1744, prekon. 10 V 1745, kons. 13 II 1746, rez. 29 I 1763, zm. 24 IV 1775); Nitecki, kol. 156 (ur. 6 XII 1692, prekon. 10 V 1745).

- Jezierski Rajmund** dominikanin (Baków) – ur. w diec. krakowskiej w roku 1686, prekon. 20 XII 1735 (*Notizie 1739, s. 120; Notizie 1749, s. 139; Notizie 1753, s. 143; Notizie 1755, s. 147; Notizie 1760, s. 137; Notizie 1765, s. 152; Notizie 1787, s. 126*)⁵²
- Kaczowski Jan Chryzostom** (*Chariopolis [Caripoli]*) – ur. *Lissowezyce* w archidiec. gnieźnieńskiej 26 I 1743, prekon. 25 VI 1781 (*Notizie 1782, s. 234; Notizie 1787, s. 197; Notizie 1794, s. 95; Notizie 1795, s. 96; Notizie 1798, s. 95*)⁵³
- Kanigowski Franciszek** (*Torone [Castel Rampo]*) – prekon. 11 XI 1740 (*Notizie 1744, s. 231; Notizie 1749, s. 206; Notizie 1753, s. 217; Notizie 1755, s. 222*)⁵⁴
- Karp Jozafat** (Miedniki) – prekon. 19 XI 1736 (*Notizie 1739, s. 155*)⁵⁵
- Karski Jan** (*Jonopolis [Gerapoli, Ginopoli]*) – ur. *Zakllezewo* w diec. płockiej 22 X 1726, prekon. 29 VII 1771 (*Notizie 1772, s. 229; Notizie 1782, s. 232-233*)⁵⁶
- Karwosiecki Dominik Piotr** franciszkanin konwentualny (*Byblus [Biblo]*) – Baków) – ur. *Zamoski* w diec. chełmskiej 10 VIII 1728, prekon. 9 V 1774, biskupem bakowskim został jako uprzednio koadiutor (*Notizie 1787, s. 126; Notizie 1794, s. 65; Notizie 1795, s. 67; Notizie 1798, s. 67; Notizie 1806, s. 119; Notizie 1807, s. 124*)⁵⁷
- Kicki Ferdynand** (*Targa – Lwów*) – ur. *Golym* w diec. płockiej w roku 1721, arcybiskupem lwowskim został jako uprzednio koadiutor 25 X 1780 (*Notizie 1782, s. 183; Notizie 1787, s. 157-158; Notizie 1794, s. 92; Notizie 1795, s. 93*)⁵⁸

⁵² Szostkiewicz, s. 481-482 (ur. 1686, prowizję otrzymał 20 XII 1735); Dola (I), s. 257 nr 17 (Baków: nom. 26 II 1734, prekon. 20 XII 1737, kons. 4 V 1738, zm. 28 IV 1782); Nitecki, kol. 183 (ur. 1698, prekon. 20 XII 1737).

⁵³ Szostkiewicz, s. 482 (ur. 26 I 1743, prowizję otrzymał 25 VI 1781); Nitecki, kol. 189 (ur. 26 I 1743, prekon. 25 VI 1781).

⁵⁴ Szostkiewicz, s. 482 (ur. ?, prowizję papieską otrzymał 11 XI 1740); Nitecki, kol. 193 (Franciszek Kanigowski [*sic!*], ur. ?, prekon. 11 XI 1740).

⁵⁵ Szostkiewicz, s. 483 (ur. ?, prowizję otrzymał 19 XI 1736); Dola (I), s. 281 nr 31 (Miedniki: nom. 19 I 1736, prekon. 19 XI 1736, kons. 27 I 1737, obj. 23 II 1737, zm. 10 XII 1739); Nitecki, kol. 196 (ur. ok. 1679, prekon. 19 XI 1736).

⁵⁶ Szostkiewicz, s. 483 (ur. 22 X 1726, prowizję otrzymał 29 VII 1771); Nitecki, kol. 197 (ur. 22 X 1726, prekon. 29 VII 1771).

⁵⁷ Szostkiewicz, s. 484 (ur. 10 VIII 1728, koad. bakowski 9 V 1774, rządy objął w 1782); Dola (I), s. 257 nr 19 (Baków: nom. 23 XII 1773, prekon. 9 V 1774, kons. 1 VI 1775, zm. 18 III 1789); Nitecki, kol. 197 (ur. ok. 1728, prekon. 9 V 1774).

⁵⁸ Dola (I), s. 278 nr 26 (Lwów: nom. koad. 18 IV 1778, prekon. koad. 28 IX 1778, obj. ord. 25 X 1780, zm. 2 II 1797); Nitecki, kol. 200 (ur. ok. 1720, prekon. 28 IX 1778, rządy w archidiecezji objął 25 X 1780).

- Kicki Kajetan Ignacy** (*Solea* – Lwów) – ur. *Varsavia* w diec. poznańskiej w roku 1745, prekon. 18 VII 1783 (*Notizie 1787, s. 196; Notizie 1794, s. 92; Notizie 1795, s. 94; Notizie 1798, s. 93; Notizie 1806, s. 144; Notizie 1807, s. 149*)⁵⁹
- Kielczewski Dominik** (*Hermopolis [Ermopoli]*) – ur. *Keitzein* w archidiec. gnieźnieńskiej 17 XII 1702, prekon. 21 VII 1760 (*Notizie 1765, s. 236*)⁶⁰
- Kierski Józef** (*Bolina* – Przemyśl) – ur. *Posnania* w roku 1706, transl. z biskupstwa tytularnego Bolina do Przemyśla 16 V 1768 (*Notizie 1782, s. 214*)⁶¹
- Kobielski Franciszek Antoni** (*Antaeopolis [Antinopoli]*) – Kamieniec Podolski – Łuck) – ur. w archidiec. gnieźnieńskiej w roku 1675, transl. z biskupstwa tytularnego Antaeopolis do Kamieńca Podolskiego 27 IX 1736, transl. z Kamieńca do Łucka 30 IX 1739 (*Notizie 1739, s. 125; Notizie 1744, s. 205; Notizie 1749, s. 174; Notizie 1753, s. 181; Notizie 1755, s. 185*)⁶²
- Kobielski Franciszek** (*Emaus*) – ur. w archidiec. gnieźnieńskiej w roku 1722, prekon. 28 I 1760 (*Notizie 1765, s. 239*)⁶³
- Kochnowski Melchior Jan** (*Dionysias [Dionisia]*) – ur. *Nezokocow* w diec. krakowskiej 13 I 1720, prekon. 17 [7] VII 1775 (*Notizie 1777, s. 229; Notizie 1782, s. 231; Notizie 1787, s. 194; Notizie 1794, s. 75; Notizie 1795, s. 76; Notizie 1798, s. 76*)⁶⁴
- Komorowski Adam** (Gniezno) – ur. w diec. chełmskiej w roku 1699, prekon. 22 IX 1749 (*Notizie 1753, s. 171; Notizie 1755, s. 175*)⁶⁵
- Korytowski Jan** (*Martyropolis [Martiropoli]*) – ur. *Swierczyk* w diec. poznańskiej 19 III 1729, prekon. 26 IX 1785 (*Notizie 1787, s. 196*)⁶⁶

⁵⁹ Dola (I), s. 278 nr 27 (Lwów: nom. 17 IX 1797, prekon. 18 XII 1797, zm. 18 I 1812); Nitecki, kol. 200 (ur. ok. 1740, prekon. 18 VII 1783, przeniesiony na arcybiskupstwo lwowskie 18 XII 1797).

⁶⁰ Szostkiewicz, s. 484 (ur. 17 XII 1702, prowizję otrzymał 21 VII 1760); Nitecki, kol. 201 (ur. ?, prekon. 21 VII 1760).

⁶¹ Szostkiewicz, s. 483 (ur. 1706, sufr. poznański 19 XI 1736, prowizję na biskupa przemyskiego otrzymał 16 V 1768); Dola (I), s. 291 nr 53 (Przemyśl: nom. 5 III 1768, prekon. 16 V 1768, obj. 16 VI 1768, zm. 16 I 1783); Nitecki, kol. 201 (ur. ?, prekon. 19 XII 1736, biskupem przemyskim prekonizowany 16 V 1768).

⁶² Szostkiewicz, s. 486 (ur. ?, sufr. włocławski 23 VII 1724, biskup kamieniecki 19 XI 1736, przeniesiony do Łucka 30 IX 1739); Dola (I), s. 268 nr 42 (Kamieniec Podolski: prekon. 19 XI 1736, transl. do Łucka 30 IX 1739), 280 nr 40 (Łuck: s. reg. 7 III 1739, transl. z Kamieńca 30 IX 1739, zm. 17 I 1755); Nitecki, kol. 207 (ur. X 1679, prekon. 23 VII 1725, transl. do Kamieńca Podolskiego 19 XI 1736, transl. do Łucka 30 IX 1739).

⁶³ Szostkiewicz, s. 486 (brak biogramu); Nitecki, kol. 207 (ur. ok. 1724, prekon. 28 I 1760).

⁶⁴ Szostkiewicz, s. 486 (ur. 12 I 1720, prowizję otrzymał 17 VII 1775); Nitecki, kol. 207-208 (ur. ?, prekon. 17 VII 1775).

⁶⁵ Szostkiewicz, s. 486 (ur. 1701, arcybiskupem gnieźnieńskim mianowany 8 VII 1748, zatwierdzony 22 IX 1749); Dola (I), s. 264 nr 62 (Gniezno: nom. 8 VII 1748, el. 8 VIII 1748, prekon. 22 IX 1749, obj. 6 XI 1749, zm. 2 III 1759); Nitecki, kol. 209-210 (ur. 24 V 1699, prekon. 22 IX 1749).

⁶⁶ Szostkiewicz, s. 489 (ur. 19 III 1729, prowizję otrzymał 26 IX 1785); Nitecki, kol. 215-216 (Józef Korytkowski [sic!], ur. 19 III 1729, prekon. 26 IX 1785).

- Kossakowski Adam** (*Limyra* [*Limira*]) – ur. *Lemnicewich* w diec. wileńskiej 21 XII 1756, prekon. 1 VI 1795 (*Notizie 1798, s. 94*)⁶⁷
- Kossakowski Jan** (*Loryma* – Wenden – Wilno) – ur. *Slawow* w diec. krakowskiej 18 VI 1755, prekon. 23 IX 1793, biskupem inflanckim został jako uprzednio koadiutor w roku 1794 (*Notizie 1794, s. 94; Notizie 1795, s. 95; Notizie 1798, s. 94*)⁶⁸
- Kossakowski Józef** (*Cinna* – Wenden) – ur. *Janow* w diec. wileńskiej 1 III 1733, transl. z biskupstwa tytularnego Cinna do Wenden 17 IX 1781 (*Notizie 1782, s. 186; Notizie 1794, s. 94*)⁶⁹
- Krasicki Ignacy** (*Uranopolis* – Warmia – Gniezno) – ur. *Dubieck* w diec. przemyskiej 5 II 1735, biskupem warmińskim został jako uprzednio koadiutor w grudniu 1766 roku, transl. z Warmii do Gniezna 18 XII 1795 (*Notizie 1782, s. 248; Notizie 1787, s. 213; Notizie 1794, s. 128; Notizie 1795, s. 129; Notizie 1798, s. 87*)⁷⁰
- Krasiński Adam** (Kamieniec Podolski) – ur. *Konans* w diec. krakowskiej 4 IV 1714, prekon. 24 IX 1759 (*Notizie 1760, s. 146; Notizie 1765, s. 161; Notizie 1787, s. 134; Notizie 1794, s. 71; Notizie 1795, s. 73; Notizie 1798, s. 72-73*)⁷¹
- Krasiński Jan** (*Loryma*) – ur. *Serufx* w diec. plockiej 26 I 1695, prekon. 16 IX 1748 (*Notizie 1749, s. 206; Notizie 1753, s. 216; Notizie 1755, s. 222; Notizie 1760, s. 218*)⁷²

⁶⁷ Szostkiewicz, s. 490 (ur. 21 XII 1756, prowizję otrzymał 1 VI 1795); Nitecki, kol. 216 (ur. 21 XII 1756, prekon. 1 VI 1795).

⁶⁸ Szostkiewicz, s. 490 (ur. 18 VI 1755, koad. inflancki 23 IX 1793, rządy objął w 1794, przeniesiony do Wilna 9 VIII 1798); Dola (I), s. 266 nr 18 (Inflanty: nom. 30 VI 1793, prekon. koad. 23 IX 1793, transl. do Wilna 9 VIII 1798), 298 nr 29 (Wilno: nom. 1796, transl. z Inflant 9 VIII 1798, ingr. 14 X 1798, zm. 26 VIII 1808); Nitecki, kol. 217 (ur. 16 V 1755, prekon. 23 IX 1793, biskup wileński 17 XI 1798).

⁶⁹ Szostkiewicz, s. 490 (ur. 1 III 1733, sufr. trocki 13 III 1775, na biskupstwo inflanckie przeniesiony 17 IX 1781, w 1791 mianowany koad. wileńskim); Dola (I), s. 266 nr 18 (Inflanty: nom. latem 1781, prekon. 17 IX 1781, zm. 9 V 1794); Nitecki, kol. 217 (ur. 16 III 1738, prekon. 13 III 1775, biskupem inflanckim prekon. 17 IX 1781, koad. wileński 19 XII 1791).

⁷⁰ Szostkiewicz, s. 492 (ur. 3 II 1735, koadiutorię warmińską otrzymał 1 XII 1766, arcybiskup gnieźnieński 18 XII 1795); Dola (I), s. 264 nr 67 (Gniezno: nom. 26 II 1795, post. 13 IV 1795, transl. z Warmii 18 XII 1795, obj. 17 III 1796, zm. 14 III 1801), 296 nr 38 (Warmia: el. koad. VIII 1766, prekon. koad. 1 XII 1766, ingr. ord. 24 XII 1767, transl. do Gniezna 18 XII 1795); Nitecki, kol. 224 (ur. 3 II 1735, prekon. 1 XII 1766, rządy objął 24 XII 1767, arcybiskupem gnieźnieńskim prekonizowała 18 XII 1795).

⁷¹ Szostkiewicz, s. 492-493 (ur. 4 IV 1714, zatwierdzony na biskupa kamienieckiego 24 IX 1759); Dola (I), s. 268 nr 45 (Kamieniec Podolski: s. reg. 11 VIII 1759, prekon. 24 IX 1759, ingr. 27 VII 1760, rez. 1795, zm. XI 1800); Nitecki, kol. 225 (ur. 4 IV 1714, prekon. 24 IX 1759).

⁷² Szostkiewicz, s. 493 (ur. 26 I 1695, prowizję na sufraganię chełmską otrzymał 16 IX 1748); Nitecki, kol. 226 (ur. 26 I 1695, prekon. 16 IX 1748).

- Lenczowski Jan** (*Abdera*) – ur. *Temenick* w diec. łuckiej 22 X 1721, prekon. 31 VIII 1767 (*Notizie 1777, s. 230; Notizie 1782, s. 232; Notizie 1787, s. 195; Notizie 1794, s. 79; Notizie 1795, s. 81; Notizie 1798, s. 80*)⁷³
- Leski Wojciech** cysters (*Chełmża*) – ur. *Keleezberro* w diec. chełmińskiej 8 V 1702, prekon. 10 IV 1747 (*Notizie 1749, s. 158; Notizie 1753, s. 164; Notizie 1755, s. 167; Notizie 1765, s. 166*)⁷⁴
- Lewiński Feliks** (*Erythrae [Eritria]*) – ur. *Szeplenk* w diec. wrocławskiej 24 X 1751, prekon. 12 IX 1794 (*Notizie 1795, s. 82; Notizie 1798, s. 81; Notizie 1806, s. 133; Notizie 1807, s. 138*)⁷⁵
- Lewiński Stefan** gr.-kat. (Łuck – Ostróg) – biskupem (eparchą) łuckim i ostrogskim został jako uprzednio koadiutor 26 VI 1797 (*Notizie 1798, s. 95; Notizie 1806, s. 146; Notizie 1807, s. 151*)⁷⁶
- Lipski Jan Aleksander** (Łuck – Kraków) – ur. *Kuczkovinki* 15 VI 1690, transl. z Łucka do Krakowa 19 XII 1732, kreowany kardynałem 17 I 1735, zmarł *Kielce* 20 II 1746 (*Notizie 1734, s. 119; Notizie 1739, s. 132; Notizie 1744, s. 192; Notizie 1749, s. 126 nr 26*)⁷⁷
- Lissowski Herakliusz** bazylianin, gr.-kat. (Połock – Orsza – Mścisław – Witebsk) – arcybiskup od roku 1784 (*Notizie 1787, s. 179-180; Notizie 1794, s. 109; Notizie 1795, s. 110; Notizie 1798, s. 109*)⁷⁸
- Laszcz Józef** (*Antipatris*) – ur. w diec. chełmskiej w roku 1707, prekon. 7 VIII 1741 (*Notizie 1749, s. 169-170*)⁷⁹
- Lepkowski Józef** bazylianin, gr.-kat. (Smoleńsk – Siewier) – ur. w diec. połockiej, w województwie połockim (powiecie orszańskim) w roku 1726, arcybiskupem smoleńskim i siewierskim został jako uprzednio koadiutor w roku 1771 (*Notizie 1782, s. 226-227; Notizie 1787, s. 191*)⁸⁰

⁷³ Szostkiewicz, s. 498 (brak biogramu); Nitecki, kol. 243 (ur. ? prekon. 31 VIII 1767).

⁷⁴ Szostkiewicz, s. 498 (ur. 8 V 1702, prowizję otrzymał 10 IV 1747); Dola (I), s. 260 nr 48 (*Chełmża*: nom. 17 X 1746, prekon. 10 IV 1747, obj. 3 VII 1747, zm. 19 IX 1758); Nitecki, kol. 244 (ur. 8 V 1702, prekon. 10 IV 1747).

⁷⁵ Szostkiewicz, s. 499 (ur. 24 X 1751, prowizję na sufraganię wrocławską otrzymał 12 IX 1794, a 11 VIII 1818 został biskupem podlaskim); Nitecki, kol. 247-248 (ur. 24 X 1751, prekon. 12 IX 1794, biskupem podlaskim mianowany 29 III 1819).

⁷⁶ Dola (II), s. 307 nr 11 (Łuck: nom. koad. 13 II 1787, prekon. koad. 22 I 1788, prekon. ord. 18 XI 1798, zm. 23 I 1806).

⁷⁷ Szostkiewicz, s. 501 (ur. 15 VII 1690, w 1731 został biskupem łuckim, 19 XII 1732 przeniesiony do Krakowa); Dola (I), s. 273 nr 62 (Kraków: transl. z Łucka 19 XII 1732, zm. 20 II 1746), 280 nr 38 (Łuck: nom. 22 VIII 1731, prekon. 31 III 1732, kons. 25 V 1732, transl. do Krakowa 19 XII 1732); Nitecki, kol. 252 (ur. 1690, prekon. 31 III 1732, przeniesiony na biskupstwo krakowskie 19 XII 1732).

⁷⁸ Dola (II), s. 309 nr 11 (Połock: nom. I 1784, kons. 18 IV 1784, nom. metrop. 24 VIII 1806, zm. 30 VIII 1809); por. s. 306 nr 1.

⁷⁹ Szostkiewicz, s. 503-504 (ur. 1707, prowizję na sufragana chełmskiego otrzymał 23 VI 1738, koad. biskupa kijowskiego 7 VIII 1741); Nitecki, kol. 262 (ur. ok. 20 VII 1704 [*sic!*], prekon. 23 VI 1738, koad. kijowski 7 VIII 1741).

⁸⁰ Dola (II), s. 310 nr 15 (Smoleńsk: nom. koad. VII 1767, obj. 1771, zm. 2 IX 1778).

- Lopaciński Jan** (Miedniki) – ur. *Lopasckin* w diec. wileńskiej 9 V 1708, prekon. 19 IV 1762 (*Notizie 1765, s. 226*)⁸¹
- Lopaciński Józef Leon** (*Tripolis*) – ur. *Jankow* w diec. wileńskiej 10 III 1751, prekon. 15 IV 1776 (*Notizie 1777, s. 235; Notizie 1782, s. 237*)⁸²
- Lubiński Stefan Wojciech** (*Byblus [Biblos]*) – ur. *Juvanow* w archidiec. gnieźnieńskiej 3 I 1734, prekon. 29 XI 1790 (*Notizie 1794, s. 87; Notizie 1795, s. 88; Notizie 1798, s. 87; Notizie 1806, s. 139; Notizie 1807, s. 144*)⁸³
- Lubiński Władysław** (Lwów – Gniezno) – ur. *Ivanovick* vel *Ivanowisk* w archidiec. gnieźnieńskiej 11 XI 1703, transl. ze Lwowa do Gniezna 9 IV 1759 (*Notizie 1760, s. 167-168; Notizie 1765, s. 183*)⁸⁴
- Malinowski Antonin** dominikanin (*Cinna*) – ur. *Grodno* w diec. wileńskiej 24 XI 1741, prekon. 23 IX 1782 (*Notizie 1787, s. 199; Notizie 1794, s. 114; Notizie 1795, s. 115; Notizie 1798, s. 114*)⁸⁵
- Massalski Ignacy** (Wilno) – ur. *Olekszyce* w diec. wileńskiej 30 VII 1729, prekon. 29 III 1762 (*Notizie 1782, s. 251; Notizie 1787, s. 211; Notizie 1794, s. 126*)⁸⁶
- Mathy (de Mathy) Ludwik Józef** (*Tanis [Thanasia]*) – ur. *Danzica* w diec. wrocławskiej 8 II 1727, prekon. 20 IX 1779, sufragan poznański od 27 VI 1796 (*Notizie 1798, s. 110*)⁸⁷
- Mdzewski Michał** (*Dercus [Dercos]*) – ur. *Kondraiec* w diec. płockiej, prekon. 19 XII 1791 (*Notizie 1794, s. 109; Notizie 1795, s. 110; Notizie 1798, s. 109*)⁸⁸
- Młocki Symeon** bazylianin, gr.-kat. (Włodzimierz – Brześć) – ur. w województwie belzkim 12 XII 1738, biskup włodzimierski i brzeski od 19 IX 1779

⁸¹ Szostkiewicz, s. 504 (ur. 9 V 1708, prowizję otrzymał 19 IV 1762); Dola (I), s. 281 nr 33 (Miedniki: nom. 3 II 1762, prekon. 19 IV 1762, kons. 10 VI 1762, zm. 11 I 1778); Nitecki, kol. 264 (ur. 1708, prekon. 19 IV 1762).

⁸² Szostkiewicz, s. 504 (ur. 10 III 1751, prowizję otrzymał 15 IV 1776); Nitecki, kol. (ur. przed 10 III 1751, prekon. 15 IV 1776).

⁸³ Szostkiewicz, s. 506 (ur. 3 I 1734, prowizję na biskupa otrzymał 29 XI 1790); Nitecki, kol. 268 (ur. 3 I 1734, prekon. 29 XI 1790).

⁸⁴ Szostkiewicz, s. 506 (ur. 1 XI 1703, prowizję na arcybiskupa lwowskiego otrzymał 13 III 1758, a 9 IV 1759 na arcybiskupa gnieźnieńskiego); Dola (I), s. 264 nr 63 (Gniezno: nom. 11 III 1759, post. 29 III 1759, transl. ze Lwowa 9 IV 1759, obj. 2 V 1759, zm. 21 VI 1767), 278 nr 24 (nom. 27 XI 1757, prekon. 13 IV 1758, kons. 7 V 1758, ingr. 3 VIII 1758, transl. do Gniezna 9 IV 1759); Nitecki, kol. 268-269 (ur. 1 XI 1703, prekon. 13 III 1758, przeniesiony na arcybiskupstwo gnieźnieńskie 9 IV 1759).

⁸⁵ Szostkiewicz, s. 509 (ur. ?, prowizję otrzymał 23 IX 1782); Nitecki, kol. 278 (ur. 24 XI 1742, prekon. 23 IX 1782).

⁸⁶ Szostkiewicz, s. 512 (ur. 30 VII 1726, prowizję na biskupa wileńskiego otrzymał 29 III 1762); Dola (I), s. 298 nr 28 (Wilno: s. reg. 13 II 1762, prekon. 29 III 1762, kons. 27 VII 1762, zm. 28 VI 1794); Nitecki, kol. 285 (ur. 30 VII 1726, prekon. 29 III 1762).

⁸⁷ Szostkiewicz, s. 512-513 (ur. 8 II 1727, prowizję otrzymał 20 IX 1779, sufr. poznański 27 VI 1796); Nitecki, kol. 287 (ur. 8 II 1725, prekon. 20 IX 1779).

⁸⁸ Szostkiewicz, s. 513 (ur. ?, sufr. płocki 19 XII 1791); Nitecki, kol. 288 (ur. ok. 1740, prekon. 19 XII 1791).

- (*Notizie 1782, s. 252; Notizie 1787, s. 211-212; Notizie 1794, s. 127; Notizie 1795, s. 128; Notizie 1798, s. 127*)⁸⁹
- Młodziejowski Andrzej Stanisław** (Przemysł – Poznań) – ur. *Goszezanow* w diec. poznańskiej 30 XI 1717, transl. z Przemysła do Poznania 16 V 1768 (*Notizie 1782, s. 213; Notizie 1787, s. 180*)⁹⁰
- Moszyński Konstantyn** paulin (Wenden) – prekon. 22 VI 1733 (*Notizie 1734, s. 125*)⁹¹
- Naruszewicz Adam** (*Emaus* – Smoleńsk – Łuck) – ur. *Lakiszynik* w diec. wileńskiej 25 X 1733, prekon. 13 III 1775, transl. ze Smoleńska do Łucka 29 XI 1790 (*Notizie 1782, s. 226; Notizie 1787, s. 191; Notizie 1794, s. 95; Notizie 1795, s. 96*)⁹²
- Narzymski Antoni** (*Euroea [Evaria]*) – ur. *Niborg* w diec. płockiej 6 VI 1735, prekon. 20 VII 1778 (*Notizie 1782, s. 236; Notizie 1787, s. 198; Notizie 1794, s. 109; Notizie 1795, s. 110; Notizie 1798, s. 109*)⁹³
- Okęcki Antoni Onufry** (Chełm/Krasnystaw – Poznań) – prekon. 23 V 1775 (*Notizie 1782, s. 213; Notizie 1787, s. 180*)⁹⁴
- Olechowski Józef** (*Uranopolis*) – ur. *Lubertow* w diec. krakowskiej 28 IV 1735, prekon. 3 IV 1785 (*Notizie 1787, s. 195; Notizie 1794, s. 79; Notizie 1795, s. 80-81; Notizie 1798, s. 80; Notizie 1806, s. 132; Notizie 1807, s. 137*)⁹⁵

⁸⁹ Dola (II), s. 311 nr 12 (Włodzimierz: el. 19 IX 1779, usun. 1795, zm. 1804).

⁹⁰ Szostkiewicz, s. 518 (ur. 30 XI 1717, prowidzję na biskupa przemyskiego otrzymał 1 XII 1766, przeniesiony do Poznania 16 V 1768); Dola (I), s. 288 nr 72 (Poznań: nom. 5 III 1768, post. 8 III 1768, transl. z Przemysła 16 V 1768, obj. 20 VI 1768, zm. 20 III 1780), 291 nr 52 (Przemysł: nom. 31 X 1766, prekon. 1 XII 1766, kons. 2 II 1767, obj. ok. 8 I 1767, transl. do Poznania 16 V 1768); Nitecki, kol. 298 (ur. 30 XII 1717, prekon. 1 XII 1766, przeniesiony na biskupstwo poznańskie 16 V 1768).

⁹¹ Szostkiewicz, s. 519 (ur. 1670, wyniesiony na biskupa inflanckiego 22 VI 1733); Dola (I), s. 266 nr 12 (Inflanty: nom. przed 18 X 1732, prekon. 22 VI 1733, zm. 9 IX 1738); Nitecki, kol. 300 (ur. 1670, prekon. 22 VI 1733).

⁹² Szostkiewicz, s. 521 (ur. 20 X 1733, koad. smoleński 13 III 1775, przeniesiony na biskupstwo łuckie 29 XI 1790); Dola (I), s. 280 nr 43 (Łuck: s. reg. 3 VI 1790, transl. ze Smoleńska 29 XI 1790, zm. 6 VII 1796), 293 nr 17 (Smoleńsk: nom. 1 IX 1774, prekon. koad. 13 III 1775, kons. 28 V 1775, obj. ord. 28 XI 1788, transl. do Łucka 29 XI 1790); Nitecki, kol. 306-307 (ur. 20 X 1733, prekon. 13 III 1775, urząd ordynariusza objął 28 XI 1788, przeniesiony na biskupstwo łuckie 29 XI 1790).

⁹³ Szostkiewicz, s. 521 (ur. 6 VI 1735, prowidzję otrzymał 20 VII 1778); Nitecki, kol. 307 (ur. 6 VI 1735, prekon. 20 VII 1778).

⁹⁴ Szostkiewicz, s. 524 (ur. 13 VI 1729, prowidzję na biskupa chełmskiego otrzymał 4 III 1771, koad. biskupa poznańskiego 29 V 1775); Dola (I), s. 258 nr 42 (Chełm/Krasnystaw: nom. 1770, prekon. 4 III 1771, kons. 14 IX 1771, transl. na koad. w Poznaniu z zatrzymaniem Chełma 29 V 1775), 288 nr 73 (Poznań: nom. 21 III 1775, transl. na koad. z Chełma 29 V 1775, obj. ord. 20 III 1780, zm. 15 VI 1793); Nitecki, kol. 317-318 (ur. 13 VI 1729, prekon. 14 III 1771, koad. poznański 29 V 1775, rządy w diec. poznańskiej objął 20 III 1780).

⁹⁵ Szostkiewicz, s. 524-525 (ur. 28 IV 1725, prowidzję na sufraganię otrzymał 3 IV 1785); Nitecki, kol. 319 (ur. przed 28 IV 1735, prekon. 3 IV 1786).

- Olędzki (Olendzki) Józef** pijar (*Cambysopolis* [*Cambisopoli*]) – ur. *Suivreet* w diec. chełmskiej 8 X 1733, prekon. 24 I 1763 (*Notizie 1765, s. 238*)⁹⁶
- Ossoliński Franciszek Kandyd** franciszkanin konwentualny (*Dardanus* – Kijów) – ur. *Hiwicka* w diec. poznańskiej 31 I 1732, biskupem kijowskim został jako uprzednio koadiutor w końcu stycznia 1774 roku (*Notizie 1782, s. 180*)⁹⁷
- Ostrowski Antoni Kazimierz** (Wenden – Włocławek – Gniezno) – ur. *Ostrov* (*Ostrou*) w diec. poznańskiej 31 III 1713, prekon. 9 IV 1753, biskupem włocławskim został jako uprzednio (od 2 X 1758) koadiutor w październiku 1763 roku (*Notizie 1755, s. 184; Notizie 1760, s. 159, 176; Notizie 1765, s. 174*)⁹⁸
- Ozga Samuel** (Kijów) – ur. w archidiec. lwowskiej w roku 1673, prekon. 27 IX 1723 (*Notizie 1749, s. 169; Notizie 1753, s. 176; Notizie 1755, s. 180*)⁹⁹
- Pilchowski Dawid** (*Echinus* [*Echino*]) – ur. *Olwitz* w diec. wileńskiej, prekon. 1 VI 1795 (*Notizie 1798, s. 126*)¹⁰⁰
- Pląskowski Fabian** (*Martyropolis* [*Martiropoli*]) – ur. *Niezywick* w diec. chełmińskiej 1 II 1705, prekon. 25 V 1750 (*Notizie 1753, s. 217; Notizie 1755, s. 222; Notizie 1760, s. 218; Notizie 1765, s. 236; Notizie 1782, s. 231*)¹⁰¹
- Podhorodeński Jan Kanty** (*Polemonium* [*Polemonia*]) – ur. *Wolhinie vel Welin* w diec. łuckiej 16 X 1741, prekon. 20 VIII 1804 (*Notizie 1806, s. 146; Notizie 1807, s. 151*)
- Polubiński Jerzy** (*Loryma* [*Lorima*]) – ur. *Kossowick* w diec. wileńskiej 1 V 1735, prekon. 27 VI 1796 (*Notizie 1798, s. 126*)¹⁰²

⁹⁶ Szostkiewicz, s. 525 (ur. 8 X 1730, prowizję otrzymał 24 I 1763); Nitecki, kol. 320 (ur. 8 X 1733, prekon. 24 I 1763).

⁹⁷ Szostkiewicz, s. 528 (ur. 31 I 1732, prowizję na koad. bakowskiego otrzymał 22 IV 1765, na koadiutorii kijowskiej zatwierdzony 20 XII 1773, rządy objął w 1774); Dola (I), s. 271 nr 38 (Kijów: nom. 11 X 1773, prekon. koad. 20 XII 1773, zm. 7 VIII 1784); Nitecki, kol. 324-325 (ur. I 1732, prekon. 22 IV 1765, koad. kijowski 20 XII 1773, biskup kijowski 7 I 1774).

⁹⁸ Szostkiewicz, s. 528 (ur. 29 V 1719, prowizję na biskupa inflanckiego otrzymał 9 IV 1753, koad. biskupa włocławskiego został 2 X 1758, przeniesiony na stolicę arcybiskupią w Gnieźnie 26 VI 1777); Dola (I), s. 264 nr 65 (Gniezno: nom. 19 IV 1777, post. V 1777, transl. z Włocławka 23 VI 1777, obj. 1 IX 1777, zm. 26 VIII 1784), 266 nr 15 (Inflanty: s. reg. 9 XII 1752, prekon. 9 IV 1753, transl. na koad. we Włocławku z zatrzymaniem Inflant 2 X 1758 [do 2 X 1763]), 300 nr 60 (Włocławek: transl. z Inflant na koad. 2 X 1758, obj. ord. 2 X 1763, transl. do Gniezna 23 VI 1777); Nitecki, kol. 325-326 (ur. 29 V 1713, prekon. 9 IV 1753, koad. włocławski 2 X 1758, rządy w diecezji objął 2 X 1763, przeniesiony na arcybiskupstwo gnieźnieńskie 23 VI 1777).

⁹⁹ Szostkiewicz, s. 528 (ur. ?, prowizję otrzymał 27 IX 1723); Dola (I), s. 271 nr 34 (Kijów: nom. 7 XII 1722, prekon. 27 IX 1723, zm. przed 19 IV 1756); Nitecki, kol. 328 (ur. ok. 1680, prekon. 27 IX 1723).

¹⁰⁰ Szostkiewicz, s. 535 (ur. 1735, prowizję otrzymał 1 VI 1795); Nitecki, kol. 345 (ur. 15 XII 1735, prekon. 1 VI 1795).

¹⁰¹ Szostkiewicz, s. 537 (ur. 1 II 1705, prowizję otrzymał 25 V 1750); Nitecki, kol. 352 (ur. 1 II 1705, prekon. 25 V 1750).

¹⁰² Szostkiewicz, s. 538 (ur. 17 V 1735, prowizję otrzymał 27 VI 1796); Nitecki, kol. 355 (ur. przed 1 V 1735, prekon. 27 VI 1796).

- Poniatowski Michał** (*Aggia* – Płock – Gniezno) – ur. *Posnania* 12 X 1736, biskupem płockim został jako uprzednio koadiutor w roku 1774, koadiutor przy ordynariuszu krakowskim od 3 IV 1775, transl. z Płocka do Gniezna 14 II 1785 (*Notizie* 1782, s. 211; *Notizie* 1787, s. 144, 151; *Notizie* 1794, s. 87)¹⁰³
- Potkański Franciszek** (*Patara*) – ur. *Pokowik* w archidiec. gnieźnieńskiej 4 X 1708, prekon. 28 V 1753 *Notizie* 1755, s. 222; *Notizie* 1760, s. 218; *Notizie* 1765, s. 236; *Notizie* 1777, s. 230; *Notizie* 1782, s. 231)¹⁰⁴
- Powlowski Jerzy** (*Alalia*) – ur. *Podbirzis* w diec. wileńskiej 20 IV 1732, prekon. 19 VI 1780 (*Notizie* 1782, s. 234; *Notizie* 1787, s. 197; *Notizie* 1794, s. 94; *Notizie* 1795, s. 95; *Notizie* 1798, s. 94)¹⁰⁵
- Puzyna Józef** (*Wenden*) – ur. w diec. wileńskiej w roku 1690, prekon. 16 IX 1740 (*Notizie* 1749, s. 173; *Notizie* 1753, s. 180)¹⁰⁶
- Raczyński Ignacy** (*Poznań* – Gniezno) – ur. *Barczyn* (*Barzin*) w archidiec. gnieźnieńskiej 28 VII (6 VIII) 1741, prekon. 12 IX 1794, transl. z Poznania do Gniezna 26 VIII 1806 (*Notizie* 1795, s. 111; *Notizie* 1798, s. 110; *Notizie* 1807, s. 144)¹⁰⁷
- Radoszewski Wojciech** (*Hirina* [*Irina*]) – ur. *Michatow* w diec. krakowskiej 9 IV 1721, prekon. 23 IV 1787 (*Notizie* 1794, s. 79; *Notizie* 1795, s. 81; *Notizie* 1798, s. 80)¹⁰⁸
- Rogowski Iwo** (*Camachus* [*Camaco*]) – ur. *Bruinow* w diec. poznańskiej 27 X 1737, prekon. 26 IX 1785 (*Notizie* 1787, s. 195; *Notizie* 1794, s. 81; *Notizie* 1795, s. 82; *Notizie* 1798, s. 81; *Notizie* 1806, s. 133; *Notizie* 1807, s. 138)¹⁰⁹

¹⁰³ Szostkiewicz, s. 538-539 (ur. 12 X 1736, koad. płocki 12 VII 1773, koad. biskupa krakowskiego 3 IV 1775, arcybiskup gnieźnieński 14 II 1785); *Dola* (I), s. 264 nr 66 (Gniezno: nom. 9 X 1784, post. 15 X 1784, transl. z Płocka 14 II 1785, obj. 31 III 1785, zm. 12 VIII 1794), 285 nr 65 (Płock: prekon. koad. 12 VII 1773, obj. ord. 2 IX 1773, transl. do Gniezna 14 II 1785); por. s. 273 (Kraków – brak); Nitecki, kol. 335-336 (ur. 12 X 1736, prekon. 12 VII 1773, rządy w diec. płockiej objął 2 IX 1773, koad. krakowski 3 IV 1775, prowizję papieską na arcybiskupstwo gnieźnieńskie uzyskał 14 II 1785).

¹⁰⁴ Szostkiewicz, s. 539 (ur. 8 X 1708, prowizję otrzymał 23 VII 1753); Nitecki, kol. 357-358 (ur. ok. 1710, prekon. 23 VII 1753).

¹⁰⁵ Szostkiewicz, s. 532 (Jerzy Pawłowski [*sic!*], ur. 20 IV 1732, prowizję otrzymał 19 VI 1780); Nitecki, kol. 338 (Jerzy Pawłowski [*sic!*], ur. 20 IV 1732, prekon. 19 VI 1780).

¹⁰⁶ Szostkiewicz, s. 544 (ur. ?, prowizję otrzymał 16 IX 1740); *Dola* (I), s. 266 nr 14 (Inflanty: s. reg. 18 VIII 1739, prekon. 16 IX 1740, zm. 5 III 1752); Nitecki, kol. 367 (ur. 1690, prekon. 16 IX 1740).

¹⁰⁷ *Dola* (I), s. 264 nr 68 (Gniezno: nom. 29 I 1805, post. 19 III 1805, transl. z Poznania 26 VIII 1806, obj. 10 XII 1807, rez. 9 VII 1818, zm. 19 II 1823), 289 nr 74 (Poznań: nom. 5 VIII 1793, el. 26 VIII 1793, prekon. 12 IX 1793, obj. 17 XI 1794, transl. do Gniezna 26 VIII 1806); por. s. 296 nr 2 (Warszawa); Nitecki, kol. 372 (ur. 6 VIII 1741, prekon. 12 IX 1794, przeniesiony na arcybiskupstwo gnieźnieńskie 26 VIII 1806).

¹⁰⁸ Szostkiewicz, s. 544 (brak biogramu); Nitecki, kol. 373 (ur. 1721, prekon. 23 IV 1787).

¹⁰⁹ Szostkiewicz, s. 546 (brak biogramu); Nitecki, kol. 379 (ur. przed 27 X 1737, prekon. 26 IX 1785).

- Rokitnicki Kazimierz** (*Alalia*) – ur. *Osiek* w diec. plockiej 1 III 1701, prekon. 26 XI 1764 (*Notizie 1765, s. 240*)¹¹⁰
- Rostocki Teodozy** gr.-kat. (Chełm – Kijów-Halicz) – ur. *Thrabeno* w diec. wileńskiej, w województwie nowogródzkim, w roku 1721 *vel* 1727, biskupem chełmskim wybrany 11 IV 1785, rządy w metropolii objął jako uprzednio koadiutor w listopadzie 1788 roku (*Notizie 1787, s. 156; Notizie 1794, s. 91; Notizie 1795, s. 92; Notizie 1798, s. 91*)¹¹¹
- Rybiński Józef** (*Europa* – Włocławek) – ur. *Korostiszow* w diec. kijowskiej 30 IV 1745, biskupem włocławskim został jako uprzednio koadiutor 23 VI 1777 (*Notizie 1787, s. 144; Notizie 1794, s. 80; Notizie 1795, s. 81-82; Notizie 1798, s. 81; Notizie 1806, s. 133; Notizie 1807, s. 138*)¹¹²
- Rydziński Franciszek Ksawery** (*Nilopolis* – Chełmża) – ur. *Wyrzysk* w diec. poznańskiej 12/13 VII 1734, prekon. 18 IX 1780, transl. z biskupstwa tytularnego Nilopolis do Chełmży 18 XII 1795 (*Notizie 1782, s. 236; Notizie 1787, s. 199; Notizie 1794, s. 110; Notizie 1795, s. 111; Notizie 1798, s. 81; Notizie 1806, s. 133; Notizie 1807, s. 138*)¹¹³
- Rylo Maksymilian** gr.-kat., bazylianin (Chełm – Przemyśl – Sambor) – ur. *Hlusco* *vel* *Nlusco* w diec. wileńskiej 21 IX 1719, biskupem ustanowiony 2 II 1759, transl. z Chełma do Przemyśla i Sambora w roku 1785 (*Notizie 1787, s. 138; Notizie 1794, s. 110-111; Notizie 1795, s. 112*)¹¹⁴
- Sierakowski Michał Roman** (*Prusa* – [Latyczów]) – ur. *Tuvirza* w diec. krakowskiej 10 VIII 1748, prekon. 28 IX 1778 (*Notizie 1782, s. 236; Notizie 1787, s. 199; Notizie 1794, s. 110; Notizie 1795, s. 112; Notizie 1798, s. 111*)¹¹⁵
- Sierakowski Waclaw Hieronim** (*Cestrus* – Wenden – Kamieniec Podolski – Przemyśl – Lwów) – ur. w diec. krakowskiej, w województwie krakowskim, 27 IX 1700 [w roku 1701], transl. z Kamieńca Podolskiego do Przemyśla 25 V 1742, transl. z Przemyśla do Lwowa 21 VII 1760 (*Notizie 1744, s. 222; Notizie 1749, s. 195; Notizie 1753, s. 203-204; Notizie 1755, s. 209; Notizie 1760, s. 203; Notizie 1765, s. 190-191*)¹¹⁶

¹¹⁰ Szostkiewicz, s. 546 (ur. 1 III 1701, prowizję otrzymał 26 XI 1764); Nitecki, kol. 380 (ur. 1 III 1701, prekon. 26 XI 1764).

¹¹¹ Dola (II), s. 305 nr 13 (Chełm: nom. 12 VII 1784, kons. VII 1785, transl. ret. na koad. do Kijowa 11 IV 1785), 306 nr 16 (Kijów: nom. koad. 2 VIII 1784, prekon. koad. 11 IV 1785, obj. ord. 1788, poza diecezją od 1795, zm. 25 I 1805).

¹¹² Szostkiewicz, s. 549-550 (ur. 30 IV 1745, koad. biskupa włocławskiego 28 II 1774); Dola (I), s. 300 nr 61 (Włocławek: s. reg. 3 I 1774, prekon. koad. 28 II 1774, obj. ord. 4 IX 1777, zm. 4 I 1806); Nitecki, kol. 388 (ur. przed 30 IV 1745, prekon. 28 II 1774, rządy w diecezji objął 4 IX 1777).

¹¹³ Szostkiewicz, s. 550 (brak biogramu); Dola (I), s. 261 nr 51 (Chełmża: nom. 10 X 1795, prekon. 18 XII 1795, obj. III 1796, zm. 17 X 1814); Nitecki, kol. 389 (ur. 13 VII 1734, prekon. 18 IX 1780, biskupem chełmińskim prekon. 18 XII 1795).

¹¹⁴ Dola (II), s. 305 nr 12 (Chełm: nom. XI 1756, kons. 2 II 1759, transl. do Przemyśla 2 IX 1785), 309 nr 10 (Przemyśl: nom. 4 III 1780, transl. z Chełma 2 IX 1785, zm. 1794).

¹¹⁵ Szostkiewicz, s. 554 (ur. 10 VIII 1748, prowizję otrzymał 28 IX 1778); Nitecki, kol. 401 (ur. 10 VIII 1748, prekon. 28 IX 1778).

¹¹⁶ Szostkiewicz, s. 554 (ur. 1699, prowizję otrzymał 16 XI 1739, przeniesiony do Przemyśla 25 V 1742, przeszedł do Lwowa 21 VII 1760); Dola (I), s. 266 nr 13 (Inflanty: s. reg. 19 VII 1736,

Sięstrzeńcewicz Stanisław (*Mallus [Mallo]* – Mohylów) – ur. *Zabludow* w diec. wileńskiej 4 IX 1731, transl. z biskupstwa tytularnego Mallus do Mohylowa 21 XII 1783 (*Notizie 1787, s. 166; Notizie 1794, s. 99; Notizie 1795, s. 100; Notizie 1798, s. 99*)¹¹⁷

Skarszewski Wojciech (Chełm/Krasnystaw – Lublin – Warszawa) – ur. *Janow* w archidiec. lwowskiej 10 XI 1743, prekon. 29 XI 1790 (*Notizie 1794, s. 75; Notizie 1795, s. 76; Notizie 1798, s. 75; Notizie 1806, s. 146; Notizie 1807, s. 151*)¹¹⁸

Smogorzewski Jazon gr.-kat. (Połock – Kijów-Halicz) – ur. *Wolkowsco* w diec. wileńskiej 3 V 1715, transl. z Mohylowa i Połocka do Kijowa i Halicza 25 VI 1781 (*Notizie 1782, s. 181; Notizie 1787, s. 156*)¹¹⁹

Sołtyk Kajetan (*Emaus* – Kijów – Kraków) – ur. w diec. krakowskiej 12 VI 1715, prekon. 22 IX 1749, transl. z Kijowa do Krakowa 12 II 1759 (*Notizie 1753, s. 176; Notizie 1760, s. 158; Notizie 1765, s. 173; Notizie 1787, s. 143*)¹²⁰

Sosnowski Konstantyn paulin (*Arethusia*) – ur. *Janowiz* [diec. ?] 3 V 1722, prekon. 16 II 1767 (*Notizie 1772, s. 230-231*)¹²¹

Stadnicki Mateusz gr.-kat., bazylianin (Łuck – Ostróg) – biskupem łuckim i ostróskim został w roku 1783 (*Notizie 1795, s. 90; Notizie 1795, s. 96*)¹²²

prekon. koad. 30 IX 1737, transl. do Kamieńca 16 XI 1739), 268 nr 43 (Kamieniec Podolski: s. reg. 7 III 1739, transl. z Inflant 16 XI 1739, transl. do Przemyśla 25 V 1742), 278 nr 25 (Lwów: s. reg. 10 VIII 1759, post. 18 XIII 1759, transl. z Przemyśla 21 VII 1760, zm. 25 X 1780), 291 nr 49 (Przemyśl: nom. 13 IX 1741, transl. z Kamieńca 25 V 1742, obj. 24 IX 1742, transl. do Lwowa 21 VII 1760); Nitecki, kol. 401-402 (ur. 1699, prekon. 30 IX 1737, rządy w diec. inflanckiej objął 9 IX 1738, transl. do Kamieńca Podolskiego 16 XI 1739, transl. do Przemyśla 25 V 1742, transl. do Lwowa 21 VII 1760).

¹¹⁷ Dola (I), s. 282 nr 1 (Mohylów: nom. 28 I 1782, prekon. 11 XII 1783, zm. 1 XII 1826); Nitecki, kol. 402 (ur. 3 IX 1731, prekon. 12 VII 1773, arcybiskupem mohylowskim prekon. 11 XII 1783).

¹¹⁸ Szostkiewicz, s. 555 (ur. 10 XI 1743, prowidzję otrzymał 29 XI 1790, arcybiskupem warszawskim został 11 VII 1824); Dola (I), s. 259 nr 45 (Chełm: s. reg. 15 X 1790, prekon. 29 XI 1790, transl. do Lublina 23 IX 1805), 275 nr 1 (Lublin: transl. z Chełma 23 IX 1805, transl. do Warszawy 12 VII 1824), 296 nr 5 (Warszawa: transl. z Lublin 12 VII 1824, obj. 19 IX 1824, zm. 12 VI 1827); Nitecki, kol. 404 (ur. ?, prekon. 29 XI 1790, arcybiskupem warszawskim mianowany 12 VII 1824).

¹¹⁹ Dola (II), s. 306 nr 15 (Kijów: el. 26 II 1780, nom. 30 X 1780, transl. z Połocka 25 VI 1781, zm. przed 27 IX 1788), 308 nr 10 (Połock: koad. z końcem roku 1746, obj. ord. 30 VII 1762, transl. do Kijowa 25 VI 1781).

¹²⁰ Szostkiewicz, s. 557 (ur. 12 VI 1715, koadiutorem biskupa kijowskiego został 22 IX 1749, biskupstwo krakowskie otrzymał 12 II 1759); Dola (I), s. 271 nr 36 (Kijów: nom. 18 VIII 1748, prekon. koad. 22 IX 1749, obj. ord. 1756, transl. do Krakowa 12 II 1759), 273 nr 64 (Kraków: s. reg. 19 XII 1758, transl. z Kijowa 12 II 1759, zm. 30 VII 1788); Nitecki, kol. 410-411 (ur. 12 XI 1715, prekon. 22 IX 1749, ordynariuszem został w 1756 roku, transl. na biskupstwo krakowskie 12 II 1759).

¹²¹ Szostkiewicz, s. 557 (ur. 3 V 1722, prowidzję otrzymał 16 II 1767); Nitecki, kol. 412 (ur. przed 3 V 1722, prekon. 16 II 1767).

¹²² Dola (II), s. 307 nr 10 (Łuck: nom. koad. 1783 [ok. 15 III], prekon. koad. 30 III 1784, obj. 1787, zm. 1793).

- Stecki Cyprian** bazylianin, gr.-kat. (Łuck – Ostróg) – ur. w diec. kijowskiej, w województwie kijowskim (powiecie owruckim), 16 VI 1734, ustanowiony biskupem 10 VII 1777 (*Notizie 1782, s. 187-188; Notizie 1787, s. 161*)¹²³
- Strojnowski Hieronim** (*Lambaesis* – Wilno) – ur. *Nassasovitz* w diec. łuckiej 22 IX 1752, prekon. 20 VIII 1804 (*Notizie 1806, s. 146; Notizie 1807, s. 151*)¹²⁴
- Szajowski Kasper** (*Laranda*) – ur. *Polanck* w diec. krakowskiej 8 I 1726, prekon. 10 XII 1781 (*Notizie 1782, s. 233; Notizie 1794, s. 87; Notizie 1795, s. 88; Notizie 1798, s. 87; Notizie 1806, s. 139; Notizie 1807, s. 144*)
- Szembek Józef Eustachy** (Chełm/Krasnystaw – Płock) – ur. w diec. krakowskiej w roku 1697, prekon. 19 XI 1736, transl. z Krasnegostawu do Płocka 29 I 1753 (*Notizie 1739, s. 128; Notizie 1744, s. 187-188; Notizie 1749, s. 152; Notizie 1753, s. 156; Notizie 1755, s. 207*)¹²⁵
- Szembek Krzysztof Antoni** (Wenden – Poznań – Włocławek – Gniezno) – transl. z Włocławka do Gniezna 22 VI 1739 (*Notizie 1744, s. 199*)¹²⁶
- Szembek Krzysztof Hilary** (*Uranopolis* – Płock) – ur. *Biall* w diec. poznańskiej 13 I 1723, prekon. 29 V 1775, biskupem płockim został jako uprzednio koadiutor 14 II 1785 (*Notizie 1782, s. 211; Notizie 1787, s. 179; Notizie 1794, s. 109; Notizie 1795, s. 110; Notizie 1798, s. 109*)¹²⁷
- Szembek Onufry** (*Ptolemais [Tolemaide]* – Płock) – ur. *Savua Gruszow* w diec. krakowskiej 15 V 1743, prekon. 27 VI 1796 (*Notizie 1798, s. 109*)¹²⁸

¹²³ Dola (II), s. 307 nr 9 (Łuck: nom. 12 V 1777, obj. 1778, zm. 5 I 1787).

¹²⁴ Dola (I), s. 298 nr 30 (Wilno: prekon. 26 IX 1814, zm. 17 VIII 1815); Nitecki, kol. 422 (ur. 20 IX 1752, prekon. 20 VIII 1804, mianowany biskupem wileńskim 26 IX 1814).

¹²⁵ Szostkiewicz, s. 564 (ur. ?, powojnę na biskupa chełmskiego otrzymał 19 XI 1736, do Płocka przeniesiony 29 I 1753); Dola (I), s. 258 nr 39 (Chełm: prekon. 19 XI 1736, transl. do Płocka 29 I 1753), 285 nr 63 (Płock: nom. 1752, tr. z Chełma 29 I 1753, zm. 1 IV 1758); Nitecki, kol. 429 (ur. ?, prekon. 19 XI 1736, transl. na biskupstwo płockie 29 I 1753).

¹²⁶ Szostkiewicz, s. 564 (ur. 1670, biskupem inflanckim został 23 II 1711, przeniesiony do Poznania 1 VII 1716, do Włocławka 22 VII 1720, wyniesiony na stolicę prymasowską 22 VI 1739); Dola (I), s. 264 nr 61 (Gniezno: nom. 12 I 1739, post. 5 II 1739, transl. z Włocławka 22 VI 1739, obj. 1 VIII 1739, zm. 6 VII 1748), 266 nr 9 (Inflanty: prekon. 23 II 1711, kons. 15 IX 1711, transl. do Poznania 1 VII 1716), 288 nr 67 (Poznań: nom. 15 II 1716, post. 16 III 1716, transl. z Inflant 1 VII 1716, obj. 22 IX 1716, transl. do Włocławka 20 VII 1720), 300 nr 56 (Włocławek: transl. z Poznania 20 VII 1720, transl. do Gniezna 22 VI 1739); Nitecki, kol. 429-430 (ur. ok. 1667, prekon. 23 II 1711, transl. na biskupstwo poznańskie 22 IX 1716, transl. na biskupstwo włocławskie 22 VII 1720, transl. na arcybiskupstwo gnieźnieńskie 22 VI 1739).

¹²⁷ Szostkiewicz, s. 564-565 (ur. 13 I 1723, koadiutorię chełmińską otrzymał 1 VI 1767, koadiutorem płockim został w 1774, rządy objął w 1785); Dola (I), s. 285 nr 66 (Płock: nom. koad. 1775, prekon. koad. 29 V 1775, nom. ord. 1784, obj. ord. 1785, zm. 5 IX 1797); Nitecki, kol. 430 (ur. 13 I 1723, prekon. 1 VI 1767, koadiutor biskupa płockiego 29 V 1775, rządy w diec. objął 14 II 1785).

¹²⁸ Szostkiewicz, s. 565 (ur. 15 V 1743, koad. biskupa płockiego 27 VI 1796); Dola (I), s. 285 nr 67 (Płock: nom. koad. 1795, prekon. koad. 27 VI 1796, nom. ord. 1797, obj. ord. 5 IX 1797, zm. 5 I 1809); Nitecki, kol. 431 (ur. V 1743, prekon. 27 VI 1796, rządy w diecezji objął 5 IX 1797).

- Szeptycki Hieronim** (*Saldae* – Płock) – ur. *Leopoli* w roku 1700, transl. z biskupstwa tytularnego *Saldae* do Płocka 24 IX 1759 (*Notizie 1760*, s. 201; *Notizie 1765*, s. 218)¹²⁹
- Szeptycki Leon Ludwik** gr.-kat. (Lwów – Kijów-Halicz) – ustanowiony koadiutorem metropolity 20 XII 1762 (*Notizie 1765*, s. 188)¹³⁰
- Szymonowicz Jan** orm.-kat. (Lwów) – abp lwowski od 12 IX 1800 (*Notizie 1806*, s. 144; *Notizie 1807*, s. 149)¹³¹
- Toczyłowski Piotr Aleksander Samson** (*Belle*) – ur. *Rydzewo* w diec. wileńskiej 2 VII 1741, prekon. 23 IX 1782 (*Notizie 1787*, s. 201; *Notizie 1794*, s. 125-126; *Notizie 1795*, s. 127)¹³²
- Towiański Feliks** franciszkanin konwentualny (*Carpasia*) – ur. *Widminski* w diec. wileńskiej 29 X 1719, prekon. 1 XII 1766 (*Notizie 1767*, s. 239; *Notizie 1782*, s. 229; *Notizie 1787*, s. 201; *Notizie 1794*, s. 127; *Notizie 1795*, s. 128; *Notizie 1798*, s. 126-127)¹³³
- Tumanowicz Jakub** orm.-kat. (*Camachus* [*Camaco*] – Lwów) – ur. *Stanislaopoli* w archidiec. lwowskiej w roku 1711, prekon. 16 XII 1771, rządy objął jako uprzednio koadiutor w roku 1782 (*Notizie 1782*, s. 183; *Notizie 1787*, s. 158; *Notizie 1794*, s. 92; *Notizie 1795*, s. 93; *Notizie 1798*, s. 93)¹³⁴
- Turski Feliks Paweł** (Łuck – Kraków) – ur. *Czarnocetz* w archidiec. gnieźnieńskiej 26 I 1728, transl. z *Chełma/Krasnegostawu* do Łucka 4 III 1771, transl. z Łucka do Krakowa 29 XI 1790 (*Notizie 1782*, s. 187; *Notizie 1787*, s. 161; *Notizie 1794*, s. 79; *Notizie 1795*, s. 80-81; *Notizie 1798*, s. 80)¹³⁵
- Tyszkiewicz Antoni** (*Mennith* – Miedniki) – ur. w diec. wileńskiej w roku 1709, transl. z biskupstwa tytularnego *Mennith* do Miednik 16 IX 1740 (*Notizie*

¹²⁹ Szostkiewicz, s. 565-566 (ur. 1700, sufraganię łucką otrzymał 20 VII 1739, zatwierdzony biskupem płockim 24 IX 1759); Dola (I), s. 285 nr 64 (Płock: nom. 1759, prekon. 24 IX 1759, zm. 9 VIII 1773); Nitecki, kol. 432 (ur. 1700, prekon. 20 VII 1739, transl. na biskupstwo płockie 24 IX 1759).

¹³⁰ Dola (II), s. 306 nr 14 (Kijów: prekon. koad. 20 XII 1762, obj. ord. 2 II 1778, zm. 25 V 1779), 306 nr 4 (Lwów: nom. 9 III 1747, kons. 25 V 1749, obj. VII 1749, transl. ret. na koad. do Kijowa 20 XII 1762).

¹³¹ Obertyński, s. 312 nr 8 (Lwów: el. 1798, prekon. 12 IX 1800, obj. 12 IX 1800, zm. 3 X 1816).

¹³² Szostkiewicz, s. 570 (ur. 2 VII 1741, prowizję otrzymał 23 IX 1782); Nitecki, kol. 448 (ur. 2 VII 1741, prekon. 23 IX 1782).

¹³³ Szostkiewicz, s. 573 (ur. ?, sufr. białorusk 1 XII 1766); Nitecki, kol. 452 (ur. 1720, prekon. 1 XII 1766).

¹³⁴ Obertyński, s. 312 nr 7 (Lwów: prekon. koad. 16 XII 1771, obj. 29 XI 1783, zm. 1798).

¹³⁵ Szostkiewicz, s. 575 (ur. 26 I 1728, prowizję na biskupa chełmskiego otrzymał 22 IV 1765, biskupem łuckim został 4 III 1771, a 29 XI 1790 biskupem krakowskim); Dola (I), s. 258 nr 41 (Chełm: nom. 24 I 1765, prekon. 22 IV 1765, transl. do Łucka 4 III 1771), 273 nr 65 (Kraków: s. reg. 2 VI 1790, transl. z Łucka 29 XI 1790, zm. 31 III 1800), 280 nr 42 (Łuck: s. reg. 17 VII 1770, transl. z Chełma 4 III 1771, transl. do Krakowa 29 XI 1790); Nitecki, kol. 455 (ur. 14 I 1729, prekon. 22 IV 1765, transl. na biskupstwo łuckie 4 III 1771, transl. na biskupstwo krakowskie 29 XI 1790).

- 1744, s. 226; *Notizie 1749, s. 199; Notizie 1753, s. 208; Notizie 1755, s. 213; Notizie 1760, s. 208*)¹³⁶
- Walknowski Władysław Jan** (*Benda*) – ur. *Laszegne* w diec. poznańskiej 14 VI 1714, prekon. 19 XII 1768 (*Notizie 1772, s. 232*)¹³⁷
- Ważyński Porfiry** gr.-kat. (Chełm/Belz) – ur. w powiecie oszmiańskim w roku 1731, ustanowiony biskupem w grudniu 1788 roku (*Notizie 1794, s. 75; Notizie 1795, s. 76; Notizie 1798, s. 76; Notizie 1806, s. 128; Notizie 1807, s. 133*)¹³⁸
- Wessel Augustyn** (Wenden – Kamieniec Podolski) – transl. z Wenden do Kamieńca Podolskiego 11 V 1733 (*Notizie 1734, s. 112*)¹³⁹
- Wężyk Walenty** (Chełm/Krasnystaw – Przemyśl) – ur. *Opatore* w diec. wrocławskiej 24 II 1705, prek. 9 IV 1753 (*Notizie 1755, s. 160; Notizie 1760, s. 152*)¹⁴⁰
- Wielogłowski Hieronim** (*Benda*) – ur. *Scudraz* w diec. krakowskiej 15 VIII 1703, prekon. 22 IX 1760 (*Notizie 1765, s. 240-241*)¹⁴¹
- Wodzicki Michał** (Przemyśl) – ur. w diec. krakowskiej 3 X 1687, prekon. 22 IX 1760 (*Notizie 1765, s. 221*)¹⁴²
- Wodzyński Gabriel** (*Theveste* – Smoleńsk) – ur. *Hiernoziek* w diec. poznańskiej 25 III 1727, prekon. 4 IV 1759, biskupem smoleńskim został jako uprzednio koadiutor w roku 1772 (*Notizie 1760, s. 214; Notizie 1765, s. 232; Notizie 1782, s. 226; Notizie 1787, s. 191*)¹⁴³

¹³⁶ Szostkiewicz, s. 576 (ur. 1709, prowizję otrzymał 20 VII 1739, na Żmudź przeniesiony 16 IX 1740); Dola (I), s. 281 nr 32 (Miedniki: s. reg. 16 II 1740, prekon. 16 IX 1740, zm. 31 I 1762); Nitecki, kol. 458 (ur. 1709, prekon. 20 VII 1739, transl. na biskupstwo żmudzkie 16 IX 1740).

¹³⁷ Szostkiewicz, s. 578 (Władysław Walnowski [*sic!*], ur. 14 VI 1714, prowizję otrzymał 19 XII 1768); Nitecki, kol. 469 (ur. ?, prekon. 19 XII 1768).

¹³⁸ Dola (II), s. 305 nr 14 (Chełm: nom. 4 I 1790, kons. 26 IX 1790, zm. 9 III 1804).

¹³⁹ Szostkiewicz, s. 581 (ur. 1678, prowizję na biskupa inflanckiego otrzymał 12 VI 1724, a na biskupa kamienieckiego 11 V 1733); Dola (I), s. 266 nr 11 (Inflanty: prekon. 12 VI 1724, transl. do Kamieńca 11 V 1733), 268 nr 41 (Kamieniec Podolski: transl. z Inflant 11 V 1733, zm. 11 II 1735); Nitecki, kol. 474 (ur. 1678, prekon. 12 VI 1724, transl. na biskupstwo kamienieckie 11 V 1733).

¹⁴⁰ Szostkiewicz, s. 582 (ur. 24 II 1705, prowizję uzyskał 9 IV 1753, w 1765 został biskupem przemyskim); Dola (I), s. 258 nr 40 (Chełm: nom. 1752, prekon. 9 IV 1753, transl. do Przemyśla 22 IV 1765), 291 nr 51 (Przemyśl: nom. 23 I 1765, transl. z Chełma 22 IV 1765, obj. 21 VI 1765, zm. 25 X 1766); Nitecki, kol. 475-476 (ur. 24 II 1705, prekon. 9 IV 1753, transl. na biskupstwo przemyskie 22 IV 1765).

¹⁴¹ Szostkiewicz, s. 582 (ur. 15 VIII 1703, prowizję otrzymał 22 IX 1760); Nitecki, kol. 476 (ur. 15 VIII 1703, prekon. 22 IX 1760).

¹⁴² Szostkiewicz, s. 585-586 (ur. 3 X 1687, prowizję na biskupa przemyskiego otrzymał 22 IX 1760); Dola (I), s. 291 nr 50 (Przemyśl: nom. 1759, prekon. 22 IX 1760, obj. 6 XI 1760, zm. 1 I 1764); Nitecki, kol. 487 (ur. 3 X 1687, prekon. 22 IX 1760).

¹⁴³ Szostkiewicz, s. 586 (ur. 25 III 1727, koad. biskupa smoleńskiego 4 IV 1759, rządy objął w 1772); Dola (I), s. 293 nr 16 (Smoleńsk: prekon. koad. 4 IV 1759, obj. ord. 1772, zm. 28 XI 1788); Nitecki, kol. 487 (ur. 25 III 1727, prekon. 4 IV 1759, rządy w diec. objął w 1772).

- Wolicki Cyprian** (*Sinope*) – ur. *Skumin* w archidiec. gnieźnieńskiej 3 X 1714, prekon. 14 IV 1766 (*Notizie 1767*, s. 240)¹⁴⁴
- Wolłowicz Antoni** (Łuck) – ur. *Cuslaviez* vel *Guslaviez* w archidiec. gnieźnieńskiej 24 IX 1711, prekon. 12 V 1755 (*Notizie 1760*, s. 178; *Notizie 1765*, s. 194)¹⁴⁵
- Wołodkiewicz Felician** bazylianin, gr.-kat. (Chełm – Włodzimierz – Kijów-Halicz) – ur. *Puchovic* w diec. wileńskiej 6 VI 1697, rządy objął jako uprzednio (od 12 I 1756) koadiutor w roku 1758 (*Notizie 1760*, s. 172; *Notizie 1765*, s. 188; *Notizie 1767*, s. 191)¹⁴⁶
- Wykowski Stanisław** (*Dioclea*) – ur. w diec. łuckiej w roku 1730, prekon. 10 IX 1770 (*Notizie 1772*, s. 233)¹⁴⁷
- Wyżycki Mikołaj** (Lwów) – ur. w diec. krakowskiej w roku 1700/1701, prekon. 6 V 1737 (*Notizie 1739*, s. 138; *Notizie 1744*, s. 204; *Notizie 1749*, s. 172; *Notizie 1753*, s. 178; *Notizie 1755*, s. 182)¹⁴⁸
- Zaluski Andrzej Stanisław** (Płock – Łuck – Chełmża – Kraków) – ur. w diec. poznańskiej w roku 1694, transl. z Płocka do Łucka 19 XI 1736, transl. z Łucka do Chełmży 15 VII 1739, transl. z Chełmży do Krakowa 2 V 1746 (*Notizie 1739*, s. 140; *Notizie 1744*, s. 193; *Notizie 1749*, s. 157-158; *Notizie 1753*, s. 162; *Notizie 1755*, s. 166)¹⁴⁹
- Zaluski Józef Andrzej** (Kijów) – ur. *Seldeck* w archidiec. gnieźnieńskiej 12 VIII 1702, prekon. 24 IX 1759 (*Notizie 1760*, s. 172; *Notizie 1765*, s. 188)¹⁵⁰

¹⁴⁴ Szostkiewicz, s. 588 (ur. 3 X 1714, prowizję otrzymał 14 IV 1766); Nitecki, kol. 491 (ur. 3 X 1714, prekon. 14 IV 1766).

¹⁴⁵ Szostkiewicz, s. 589 (ur. 24 IX 1711, prowizję otrzymał 12 V 1755); Dola (I), s. 280 nr 41 (Łuck: s. reg. 13 III 1755, prekon. 12 V 1755, zm. 6 VII 1770); Nitecki, kol. 493 (ur. 24 IX 1711, prekon. 12 V 1755).

¹⁴⁶ Dola (II), s. 305 nr 11 (Chełm: obj. 1731, transl. do Włodzimierza 1756), 306 nr 13 (Kijów: nom. koad. IV 1752, prekon. koad. 12 I 1756, obj. ord. 1762, zm. 1 II 1778), 311 nr 10 (Włodzimierz: nom. i transl. z Chełma 1756, transl. ret. na koad. do Kijowa 12 I 1756).

¹⁴⁷ Szostkiewicz, s. 590 (ur. ?, sufragan przemyski 10 IX 1770); Nitecki, kol. 499 (ur. ?, prekon. 10 IX 1770).

¹⁴⁸ Szostkiewicz, s. 591 (ur. ?, arcybiskup lwowski 11 III 1737); Dola (I), s. 278 nr 23 (Lwów: prekon. 6 V 1737, ingr. 10 XI 1737, zm. 7 IV 1757); Nitecki, kol. 501-502 (ur. ?, prekon. 6 V 1737).

¹⁴⁹ Szostkiewicz, s. 592-593 (ur. 2 XII 1696, prowizję na biskupa płockiego otrzymał 22 XI 1723, przeszedł na biskupstwo łuckie 19 XI 1736, a następnie chełmińskie 20 VII 1739, przeniesiony do Krakowa 2 V 1746); Dola (I), s. 260 nr 47 (Chełmża: nom. 8 III 1739, transl. z Łucka 20 VII 1739, obj. 5 I 1740, transl. do Krakowa 2 V 1746), 273 nr 64 (Kraków: s. reg. 12 III 1746, transl. z Chełmży 2 V 1746, ingr. 9 V 1747, zm. 16 XII 1758), 280 nr 39 (Łuck: transl. z Płocka 19 XI 1736, transl. do Chełmży 20 VII 1739), 285 nr 61 (Płock: nom. 1723, prekon. 22 XI 1723, transl. do Łucka 19 XI 1736); Nitecki, kol. 506 (ur. 2 XII 1695, prekon. 22 XI 1723, transl. na biskupstwo łuckie 19 XI 1736, transl. na biskupstwo chełmińskie 20 VII 1739, transl. na biskupstwo krakowskie 2 V 1746).

¹⁵⁰ Szostkiewicz, s. 593 (ur. 12 VIII 1702, prowizję na biskupa kijowskiego otrzymał 24 IX 1759); Dola (I), s. 271 nr 37 (Kijów: nom. 20 XII 1758, prekon. 24 IX 1759, ingr. 1760, zm. 7 I 1774); Nitecki, kol. 506 (ur. 12 VIII 1702, prekon. 24 IX 1759).

Zambrzycki Franciszek Remigiusz (*Dardanus* [*Dardana*]) – ur. *Zambryce Staravies* w diec. płockiej 8 I 1746, prekon. 10 XII 1781 [*sic*] (*Notizie* 1782, s. 233; *Notizie* 1787, s. 196; *Notizie* 1794, s. 91; *Notizie* 1795, s. 92; *Notizie* 1798, s. 91)¹⁵¹

Zehmen (de Zehmen) Karol (*Lete*) – ur. *Aurach* w diec. *Eychstet* 3 IV 1720, prekon. 22 IV 1765 (*Notizie* 1767, s. 247; *Notizie* 1782, s. 238; *Notizie* 1787, s. 201; *Notizie* 1794, s. 128; *Notizie* 1795, s. 129; *Notizie* 1798, s. 128)¹⁵²

Zienkowicz Mikołaj Jan (*Juliopolis* [*Giuliopoli*]) – Wilno) – ur. w diecezji wileńskiej w roku 1682, transl. z biskupstwa tytularnego *Juliopolis* do Wilna 2 X 1730 (*Notizie* 1755, s. 239; *Notizie* 1760, s. 236-237)¹⁵³

Zienkowicz Tomasz Ignacy (*Areopolis* [*Ariopoli*]) – ur. *Rohotz* w diec. wileńskiej 5 I 1717, prekon. 21 VII 1755, transl. z sufraganii białoruskiej na wileńską 22 VIII 1763 (*Notizie* 1760, s. 216; *Notizie* 1765, s. 241, 256; *Notizie* 1782, s. 238)¹⁵⁴

Żorawski Michał (*Thespieae* [*Tespe*]) – ur. *Zawidzetz* w diec. płockiej 6 X 1727, prekon. 12 VII 1779 (*Notizie* 1782, s. 235-236)¹⁵⁵

Żółkowski Antoni Józef (*Alalia*) – ur. w diec. łuckiej 6 VI 1686, prekon. 7 XII 1744, transl. z sufraganii białoruskiej na wileńską 21 VII 1755 (*Notizie* 1749, s. 206; *Notizie* 1753, s. 215; *Notizie* 1755, s. 220-221; *Notizie* 1760, s. 223-224)¹⁵⁶

* * * * *

Zaprezentowany powyżej materiał nie wydaje się wymagać jakiegoś dodatkowego komentarza. Zawarte w nim dane faktograficzne nie są wprawdzie obfite, tym niemniej dla epoki staropolskiej każde tego rodzaju świadectwo posiada niezaprzeczalną wartość, bo wszak rodzime zbiory archiwalne i księgozbiory z tamtego czasu uległy daleko idącemu uszczupleniu, przy czym jakkolwiek owych zniszczonych (świadomie czy też nieświadomie) pamiątek przeszłości nigdy już nie odzyskamy, tym niemniej przynajmniej do jakiejś części zawartych w nich

¹⁵¹ Szostkiewicz, s. 594 (ur. 8 I 1746, prowizję otrzymał 10 XII 1781); Nitecki, kol. 507-508 (ur. 8 I 1746, prekon. 10 XII 1781).

¹⁵² Szostkiewicz, s. 596 (ur. 3 IV 1720, prowizję otrzymał 22 IV 1765); Nitecki, kol. 513 (ur. ok. 1720, prekon. 22 IV 1765).

¹⁵³ Szostkiewicz, s. 596-597 (ur. 1670, prowizję na sufr. żmudzkiego otrzymał 27 VI 1718, do Wilna przeszedł 2 X 1730); Dola (I), s. 298 nr 27 (Wilno: nom. 15 IV 1730, prekon. 2 X 1730, zm. 23 I 1762); Nitecki, kol. 515-516 (ur. 1670, prekon. 27 VI 1718, przeniesiony na biskupstwo wileńskie 2 X 1730).

¹⁵⁴ Szostkiewicz, s. 597 (ur. 5 I 1717, prowizję na sufr. białoruskiego otrzymał 21 VII 1755, przeniesiony na sufraganię wileńską 22 VIII 1763); Nitecki, kol. 516 (ur. 5 I 1771 [*sic!*], prekon. 21 VII 1755, przeniesiony na sufraganię wileńską 22 VIII 1763).

¹⁵⁵ Szostkiewicz, s. 597 (ur. 6 X 1727, prowizję otrzymał 12 VII 1779); Nitecki, kol. 522 (Michał Żurawski [*sic!*], ur. 6 X 1727, prekon. 12 VII 1779).

¹⁵⁶ Szostkiewicz, s. 597 (ur. 6 VI 1686, prowizję otrzymał 7 XII 1744 na sufr. białoruskiego, 21 VII 1755 przeniesiony na sufraganię wileńską); Nitecki, kol. 522 (ur. 6 VI 1686, prekon. 7 XII 1744, na sufraganię wileńską przeniesiony 21 VII 1755).

informacji możemy próbować dotrzeć na innej drodze, poszukując ich gdzie indziej. Dlatego też tak istotną rzeczą i zarazem pilnym postulatem badawczym jawi się zinwentaryzowanie zachowanych w zagranicznych archiwach oraz bibliotekach *poloniców*, które w niejednym mogą dopomóc w lepszym poznaniu naszej przeszłości. W odniesieniu do publikacji samoistnych tego rodzaju zadanie, choć niewątpliwie czasochłonne i wymagające zakrojonych na szeroką skalę poszukiwań, wydaje się jednak mniej żmudne, aniżeli wyszukanie owych świadectw odnoszących się do spraw polskich w dawnej prasie periodycznej i ulotnej, którą nie tylko potrzeba w sposób systematyczny przejrzeć, ale też wprawdzie dotrzeć do kompletu numerów danego periodyku, co okazuje się niejednokrotnie nie tylko niełatwe, ale zgoła niewykonalne. Tak też poprzez druk niniejszego opracowania zasygnalizowana została potrzeba kompleksowego zinwentaryzowania *poloniców* zawartych na łamach wydawanej w papieskim Rzymie, pod auspicjami władz Państwa Kościelnego, gazety *Diario Ordinario (Diario di Roma)*, podobnie jak też pełniejszego wykorzystania odnoszących się do spraw Kościoła katolickiego w Polsce danych zawartych w corocznych edycjach almanachu *Notizie per l'anno....* Wypada żywić nadzieję, że postulat ten prędzej czy później doczeka się realizacji.